

Financování veřejně poskytovaných služeb v obci Pustiměř

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Ing. Petr Kupčík

Autorka:

Lenka Zbořilová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé práce panu Ing. Petru Kupčíkovi za jeho ochotu, vstřícnost při konzultacích, trpělivost, cenné rady a za čas, který vedením této bakalářské práce věnoval.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci **Financování veřejně poskytovaných služeb v obci Pustiměř** vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 22. května 2017

Abstract

Zbořilová, L. The financing of the publicity provided services in the municipality called Pustiměř. Bachelor thesis. Brno: Mendel University, 2017.

This bachelor thesis deals with the issue of the funding of public services that are provided to its citizens by the municipality called Pustimer. There are defined concepts of municipality, the function of municipality, authorities of municipality, budget, individual parts of municipality budget and indebtedness of municipalities in the theoretical part. Subsequently the bachelor thesis deals with the most significant incomes and expenses of the specific municipality and their development trend is here described. The most important services that are provided by the municipality are described in the following part. There are listed possible proposals for the improvement of using property and increase the amount of services provided. The aim of this piece of work is to complex evaluate the financial situation in the municipality on the basis of the financial analysis and the possibility of improving management.

Keywords

Budget, incomes, expenses, finance, services, management, SWOT analysis, financial analysis.

Abstrakt

Zbořilová, L. Financování veřejně poskytovaných služeb v obci Pustiměř. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2017.

Bakalářská práce se zabývá problematikou financování veřejných služeb, které poskytuje svým občanům obec Pustiměř. V teoretické části definujeme pojmy, jako jsou obec, funkce obce, orgány v obci, rozpočet, jednotlivé části obecního rozpočtu a zadluženost obcí. Následně se práce zaměřuje na nejvýznamnější příjmy a výdaje konkrétní obce, u kterých je popsán jejich vývojový trend. V další části jsou popsány nejdůležitější služby, které v obci nalezneme. V práci se objevují možné návrhy na zlepšení využívání majetku a zvýšení množství poskytovaných služeb. Cílem práce je komplexní zhodnocení finanční situace v obci prostřednictvím finanční analýzy a návrhy na zlepšení hospodaření.

Klíčová slova

Rozpočet, příjmy, výdaje, finance, služby, hospodaření, SWOT analýza, finanční analýza.

Obsah

1	Úvod	7
2	Cíl a metodika práce	8
2.1	Cíl.....	8
2.2	Metodika.....	8
3	Teoretická část	10
3.1	Obec – základní územní samosprávný celek.....	10
3.1.1	Druhy obcí.....	10
3.1.2	Postavení a funkce obce.....	11
3.1.3	Orgány obce.....	11
3.2	Rozpočet a rozpočtový proces obce.....	13
3.2.1	Struktura územního rozpočtu.....	15
3.3	Příjmy obce.....	16
3.3.1	Klasifikace příjmů.....	17
3.3.2	Daňové příjmy.....	18
3.3.3	Nedaňové příjmy.....	22
3.3.4	Dotace jako příjem do obecního rozpočtu.....	23
3.3.5	Úvěry a půjčky.....	24
3.4	Výdaje obce.....	25
3.4.1	Klasifikace výdajů.....	25
3.5	Zadluženost obce.....	26
3.5.1	Monitoring hospodaření obce- SIMU 2008.....	26
3.6	Finanční analýza obce.....	28
3.6.1	Tradiční ukazatele finanční analýzy.....	29
3.6.2	Význam jednotlivých ukazatelů finanční analýzy.....	30
3.7	Zabezpečování veřejných statků a služeb obcí.....	31
3.7.1	Organizační zajištění veřejných služeb.....	32

4	Praktická část	34
4.1	Obec Pustiměř	34
4.2	Rozpočet Pustiměře pro rok 2016	35
4.2.1	Jednotlivé kapitoly rozpočtu, vývojový trend	36
4.2.2	Poplatky v obci	39
4.2.3	Poskytovaná sociální péče	41
4.2.4	Nejvýznamnější výdajová položka – ZŠ a MŠ Pustiměř	41
4.2.5	Sokolovna Pustiměř	42
4.3	Komplexní posouzení finanční situace vybrané obce	43
4.3.1	Finanční analýza	43
4.3.2	Ukazatelé SIMU k 31. 12. 2015	46
4.3.3	SWOT analýza financování obecního rozpočtu	49
4.4	Návrh veřejné služby	53
5	Diskuse a závěr	54
6	Literatura	56
7	Seznam obrázků a grafů	60
8	Seznam tabulek	61
A	Rozvaha obce Pustiměř k 31. 12. 2015	63
B	Výkaz zisku a ztráty obce Pustiměř, platný k 31. 12. 2015	64

1 Úvod

V současné době je ve vyspělých zemích populárním trendem přenášení pravomocí z vyššího územního celku na celky nižší, což odborně nazýváme decentralizací. Toto přenášení zaznamenáváme zejména v oblasti nižších územních samosprávných celků neboli obcí. S tím souvisí i rozšíření pravomocí a odpovědnosti obce za svá rozhodnutí. V rámci tohoto pohledu se v rozšířeném kontextu pohlíží na obec jako na podnikatelský subjekt, ve kterém je hojně diskutovaným problémem zadluženost obcí. Obce poskytují svým občanům veřejné služby. V některých případech právě proto, aby obce mohly poskytovat tyto služby, se zadluží.

Jelikož jsou rozpočty obcí napojeny na státní rozpočet, podléhají legislativním změnám, které ve vyšší či nižší míře ovlivňují právě příjmy do obecních rozpočtů. Typickým příkladem změn je Zákon o rozpočtovém určení daní, ve kterém zaznamenáváme každoroční změny. Této problematice se věnuje řada publikací, které zjednodušují obcím právní definice.

Na to, jaká je aktuální finanční situace v mé rodné obci, se zaměřím v následujícím předkládaném textu. Mezi občany obce koluje zvěst o tom, že obec je v důsledku investice do kulturního domu velmi zadlužená a nemůže dále investovat finanční prostředky. Opravdu je tomu tak? Zvládá obec svoji ekonomickou situaci? Jak financuje veřejně poskytované služby? Využívá efektivně svůj investovaný majetek? Na tyto otázky se budeme snažit nalézt odpovědi.

Téma pro mě bylo poutavé hned z několika důvodů, zejména proto, že v obci žiji přes 20 let a viděla jsem velkou nevělu zastupitelů konat některé změny, které by se dotkly obyvatel, i když tyto změny byly žádány obyvateli obce. Může se zdát, že hospodaření obce je jednoduchou záležitostí, ale opak je pravdou. Vedení obecního úřadu je byrokraticky nadmíru zatíženo. Velice mě zajímal způsob rozdělování peněžních prostředků ze státního rozpočtu do rozpočtů obecních, proto je součástí literární rešerše podrobný mechanismus, prostřednictvím kterého se prostředky rozdělují.

Smyslem práce je zhodnocení finanční situace hospodaření obce pomocí finanční analýzy, což bude možné až po seznámení čtenáře s obcí Pustiměř a jejím současným ekonomickým stavem. Aby tato práce měla širší využití v praxi, je do ní zařazena řada možných návrhů, které by mohla obec v budoucnu uskutečnit, aby zlepšila nejen využívání svého investovaného majetku, ale také svoji finanční situaci.

2 Cíl a metodika práce

2.1 Cíl

Cílem bakalářské práce je komplexní posouzení finanční situace obce Pustiměř, které je uskutečněno prostřednictvím finanční analýzy obce, ukazatelů hodnotících finanční stabilitu obcí. Bakalářská práce se zabývá aktuální nabídkou veřejně poskytovaných služeb v dané obci a zjišťuje, zda obec dostatečně a efektivně využívá své příjmy a jestli plnohodnotně nakládá se svým majetkem, do kterého investovala velké množství finančních prostředků. Na základě zjištěných informací ve financování obecního rozpočtu, jsou v práci navržena možná opatření, a to ve formě snížení nákladů a zvýšení příjmů do obecního rozpočtu. Uvedené návrhy jsou předpokladem ke zvýšení finanční stability obecního rozpočtu obce.

Předkládaná práce je vhodným inspirativním materiálem pro zastupitelstvo obce Pustiměř. V závěru práce je navržena úprava současné nabídky veřejně poskytovaných služeb a to ve formě nové veřejné služby.

2.2 Metodika

Práce je rozdělena na dvě hlavní části, a to na část teoretickou, která je podložena informacemi z odborné literatury, a část praktickou, ve které jsou aplikované zjištěné poznatky z teoretické části na danou obec Pustiměř. V obou částech této práce využíváme popisné metody, která v teoretické části vystihuje základní pojmy a v praktické části charakterizuje územní celek.

První část práce poskytuje čtenáři ucelený přehled hospodaření obcí. Pomocí odborné literatury se zaměřujeme na rozbor obecního rozpočtu, na jednotlivé položky, které tvoří příjmovou a výdajovou část. V této části se také věnujeme analýze zadluženosti obcí, která je vedena vládou ČR. Nedílnou součástí práce jsou i ukazatele SIMU, které se zaměřují na hodnocení finanční stability obcí. V závěru se zmiňujeme o metodě SWOT analýzy, která hodnotí kvalitu a efektivnost veřejně poskytovaných služeb. K získání potřebných informací využíváme legislativy, kterou čerpáme z webových stránek Ministerstva financí ČR a další odborné literatury, jejíž zdroje jsou nezbytnou složkou předkládané práce.

V úvodu druhé části si nejdříve krátce představujeme konkrétní obec, na kterou teoretické informace aplikujeme. Důležitým aspektem pro vyhodnocení aktuální finanční situace je vývojový trend obecních rozpočtů z předchozích let i současného rozpočtu (schválený pro rok 2016). Zde využíváme metody analýzy, pomocí které rozkládáme jednotlivé rozpočty obce na dílčí kapitoly a popisujeme jejich vývoj. Informace o rozpočtech čerpáme z internetových stránek obce, na kterých jsou rozpočty veřejně dostupné. Následně popisujeme soustavu poplatků v obci a krátce seznamujeme čtenáře s jednotlivými veřejnými službami, které pro svoje obyvatelstvo za-

bezpečuje Pustiměř. Následně se práce zaměřuje na nejdůležitější část a to je hodnocení finanční situace obce Pustiměř pomocí základních ukazatelů finanční analýzy (rentability, zadluženosti, likvidity) a ukazatelů SIMU. Potřebnou součástí práce je i SWOT analýza, pomocí které identifikujeme příležitosti a hrozby pro financování obecního rozpočtu. Významnou položkou práce je i návrh nové služby, vycházející ze SWOT matice, pomocí které by obec mohla zvýšit využívanost místní sokolovny. Základním zdrojem informací v této části jsou pro nás internetové stránky obce a poskytnuté účetní doklady z Obecního úřadu Pustiměř. Součástí práce jsou tabulky (koeficientů velikostních kategorií obcí, přepočítacích koeficientů, SWOT MATICE, rozpočtu obce 2016, SWOT MATICE sokolovny Pustiměř, ukazatelů platební schopnosti, ukazatelů výnosnosti, ukazatelů zadluženosti a účetních výkazů), obrázky a grafy (schématu objektivizace příjmů a výdajů v územní samosprávě, schémat běžného rozpočtu, schématu rozpočtu obce, vývoje příjmů v sokolovně Pustiměř, předpokládané výše příjmů a výdajů, plynoucích ze sokolovny v Pustiměř), které potvrzují správnost uváděného textu.

3 Teoretická část

3.1 Obec – základní územní samosprávný celek

Obec je definovaná jako základní územní jednotka státu. Postavení obce je čím dál významnější, a to z důvodu probíhající decentralizace kompetencí a odpovědnosti za zabezpečování veřejných statků pro obyvatelstvo. Mezi základní znaky obce patří katastrální území, společenství občanů, které zde má trvalý pobyt, nebo podnikající subjekty, které tu mají své sídlo. Posledním znakem obce je samospráva veřejných záležitostí v hranicích obce, což můžeme vyjádřit pojmem „působnost“.

Občané se podílejí na řízení obce buď přímo, což může být na základě dobrovolné iniciativy například účastí v různých komisích či veřejných schůzích. Podílet se však mohou také nepřímo, a to prostřednictvím volených zástupců do zastupitelstva obce ve veřejných komunálních volbách.

O zabezpečování úkolů, které má obec plnit, rozhodují volené orgány obcí, které uplatňují pravidlo nadpoloviční většiny všech členů.

3.1.1 Druhy obcí

V České republice je v současné době 6 248 obcí a měst¹, pro které je rozhodující zajištění vlastní samosprávy, tzv. samostatné působnosti. Nalezneme tu smíšený model, kdy všechny obce a města zabezpečují za stát i další úkoly v rámci přenesené působnosti, jež jsou stanoveny zvláštními zákony. V tomto kontextu rozlišujeme dva druhy obcí, a to obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností.

Mezi základní druhy obcí patří:

- obce, které nejsou městy
- města, která jsou závislá na počtu obyvatel
- obce s pověřenými obecními úřady (např. evidence obyvatel, vydávání stavebních povolení, zajišťují volby, které probíhají v ČR)
- obce s rozšířenou působností (např. vydávání občanských průkazů, živnostenských oprávnění, cestovních průkazů, některé činnosti v sociální oblasti, ochrana životního prostředí, výkon státní správy lesů)
- statutární města
- hlavní město Praha, které je členěno na další městské části.

¹ Informace o obcích a městech v ČR. [online]. [cit. 2016-01-09]. Dostupné z: <http://www.obceamesta.info/>

„Rozlišujeme taktéž stupně přenesené působnosti, kdy obecní úřad vykonává státní správu buď pro vlastní obec, obce ve svém spádovém územním obvodu, nebo pro obce jiného územního obvodu.“²

3.1.2 Postavení a funkce obce

Mezi dvě základní funkce obce patří:

- vlastní samosprávné funkce, tzv. samostatná působnost
- přenesená funkce, tzv. přenesená působnost.

Samostatná působnost spočívá v zákonem určených pravomocích, o kterých může obec sama rozhodovat. Výkon této působnosti je v rukou zastupitelstva obce. Takto zabezpečuje obec pro své obyvatele veřejné statky, ale nejen ty, jde i o další záležitosti, týkající se územní samosprávy. Do samostatné působnosti obce patří hospodaření obce, sestavování rozpočtu a závěrečného účtu obce, správa peněžních fondů obce, zřizování obecní policie, nakládání s osobními a věcnými výdaji na činnost obecního úřadu, vydávání obecně závazných vyhlášek obce, spolupráce s jinými obcemi. Na základě zvláštních zákonů dále do této funkce můžeme zahrnout i „místní poplatky, zřizování jednotky dobrovolných hasičů a zabezpečení úkolů požární ochrany v obci, zajišťování připravenosti obce na mimořádné události a podílení se na provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva, zřizování a správa předškolních zařízení, základních škol, základních uměleckých škol a zařízení jim sloužící“³.

Přenesená působnost je spojena se smíšeným modelem místní správy. O výkon této funkce se starají výkonné orgány, které jsou podřízené orgánům státní správy a jsou jimi i kontrolovány. Do činností přenesené působnosti můžeme zařadit vydávání nařízení obce, projednávání přestupků, rozhodování o místních a účelových komunikacích.

3.1.3 Orgány obce

Mezi orgány obce řadíme:

Zastupitelstvo patří mezi volený orgán obce, ve kterém je počet členů závislý na počtu obyvatel a velikosti obce. Tento počet se pohybuje v rozsahu 5–55 osob. Zastupitelstvo rozhoduje ve všech samosprávních záležitostech kromě těch, které patří do rozhodovacích pravomocí zastupitelstva kraje, jako vyššího územního samosprávného celku. Pro rozhodnutí, respektive usnesení, je třeba nadpoloviční většina všech členů

² PEKOVÁ, JIŤKA. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004, 375 s. Územní samospráva v České republice. 80 s. ISBN 80-7261-086-4.

³ PROVAZNÍKOVÁ, ROMANA. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2015, 280 s. Postavení a struktura územní samosprávy v rámci veřejné správy. 29 s. ISBN 978-80-247-2097-5.

zastupitelstva. Je důležité poznamenat, že jednání zastupitelstva je ze zákona veřejné. Zastupitelstvo v rámci své samostatné působnosti rozhoduje a schvaluje především „program rozvoje územního obvodu obce, územně plánovací dokumentaci, rozpočet obce a závěrečný účet obce za uplynulé rozpočtové období, rozpočtová opatření, poskytnutí půjčky, emisi komunálních obligací, založení, zřízení nebo zánik neziskových organizací, založení nebo rušení právnických osob, vklady obce do obchodních společností a nadací, smlouvy o sdružení, obecně závazné vyhlášky“⁴ a další. Do pravomocí zastupitelstva patří mimo jiné i nabytí a převod nemovitostí v majetku obce, bezúplatný převod movitých věcí a peněz, prominutí pohledávek (vyšší než 20 000 Kč za rok), bezúplatné postoupení pohledávek (u pohledávek vyšších než 20 000 Kč ročně), dohoda o splátkách s lhůtou splatnosti nad 18 měsíců, zřízení práva hospodaření s majetkem a další. Pokud zastupitelstvo rozhoduje o nemovitostech, je jeho povinností 15 dní předem na úřední desce obce zveřejnit jeho záměr. V mezích zákona je zastupitelstvo oprávněno přenést některé pravomoci na radu obce.

Rada obce patří k výkonnému orgánu, podléhá zastupitelstvu obce v samostatné působnosti, ale v rámci přenesené působnosti obce rozhoduje na základě zákona. Počet členů musí být vždy lichý a taktéž nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva, rozsah je tedy 5 -11 členů. Je důležité poznamenat, že pokud by mělo zastupitelstvo méně než 15 členů, rada obce se vůbec nevolí. V čele této rady stojí starosta, místostarostové a další členové. Mezi pravomoci rady obce patří příprava materiálů pro jednání zastupitelstva obce, zabezpečení plnění usnesení zastupitelstva obce, zabezpečování hospodaření obce, rozhodnutí o uzavření nájemních smluv a smluv o výpůjčce, řízení organizační složky a další organizace, které obec zřídila pro zabezpečování svých veřejných statků pro obyvatele, zřizování výkonných orgánů obecního úřadu (příkladem jsou odbory a oddělení) a mnoho dalších.

Starosta a jeho zástupci (místostarostové) jsou představiteli obce, tudíž zastupují obec navenek, můžeme tedy říci, že jsou jejím statutárním orgánem. Do jeho pravomocí řadíme svolávání zastupitelstva obce, přípravu, svolávání a řízení schůze rady obce, jmenování a odvolávání tajemníka (pokud tajemník v obci není zvolený, tuto funkci zastává sám starosta obce).

Obecní úřad tvoří starosta, který ho řídí, místostarostové a tajemník. „Obecní úřad vykonává administrativně organizační činnosti související se samosprávnou i přenesenou působností obce.“⁵ Obecní úřad tvoří zaměstnanci ve výkonných orgánech, kterými jsou odbory. Jejich počet je závislý na velikosti obce, či města, rozsahu samostatné či přenesené působnosti. Mohou existovat například personální odbory,

⁴ PEKOVÁ, JITKA. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004, 375 s. Územní samospráva v České republice. 87 s. ISBN 80-7261-086-4.

⁵ PEKOVÁ, JITKA. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004, 375 s. Územní samospráva v České republice. 90 s. ISBN 80-7261-086-4.

odborny rozvoje služeb, odborny rozpočtu, odborny podnikání a další. Jednotlivé odborny by měly mezi sebou navzájem spolupracovat.

Poradní a kontrolní orgány, do kterých můžeme zařadit výbory⁶ a komise obce. Iniciativními a kontrolními orgány jsou výbory, u kterých rozlišujeme dva druhy, a to finanční a kontrolní. V případě, že se v obci nachází alespoň 10 % národnostní menšina, musí být v obci zřízen i výbor pro národnostní menšiny. Ve výboru musí být minimálně tři členové. Iniciativními a poradními orgány obce a zároveň výkonnými orgány v přenesené působnosti obce jsou komise, které musí v případě přenesené působnosti prokázat svoji odbornou způsobilost. V neposlední řadě mohou být poradním orgánem i veřejné schůze občanů.

3.2 Rozpočet a rozpočtový proces obce

„Finanční systém jednotlivých článků územní samosprávy tvoří její územní rozpočet a mimorozpočtové fondy, a to jak na municipální úrovni, tak na regionální úrovni.“⁷ Územní rozpočty, v našem případě rozpočty obcí, jsou součástí rozpočtové soustavy. Sestavování územního rozpočtu je ze zákona povinné, kdežto vytváření mimorozpočtových fondů, které jsou také součástí rozpočtové soustavy, je zpravidla v pravomoci územní samosprávy.

Rozpočet je základem finančního hospodaření obcí, který je označován jako decentralizovaný peněžní fond, ve kterém jsou obsaženy plánované příjmy, které obec získává na základě přerozdělování ze státního rozpočtu, dále příjmy, které získává na základě svých aktivit, a konečně také rozdělování těchto příjmů, ze kterých se financují veřejné a smíšené statky, které obec poskytuje. Územní rozpočet je vytvářen na nenávratném, neekvivalentním a nedobrovolném způsobu financování. Rozhodující podíl příjmů i výdajů má charakter nenávratných toků. Tato charakteristika má povahu statického pohledu, který poukazuje na plánované příjmy a výdaje k určitému datu. Během roku mohou nastat situace, kdy se od daného plánu odbočí, ať už na příjmové stránce (kolísání daňových příjmů, čímž mohou být například opožděné platby poplatníků), anebo na výdajové stránce (nečekané mimořádné události).

Rozpočet lze chápat i jako nástroj obecní politiky, který dává do souladu plánované příjmy a výdaje. Je to také bilance, která soustřeďuje příjmy a výdaje za dané rozpočtové období, kterým je v ČR vždy kalendářní rok. V bilanci nalezneme příjmy na počátku rozpočtového období + plánované příjmy, které vzniknou během rozpočtového období, a následně od těchto příjmů odečteme plánované výdaje, které během rozpočtového období budou třeba uhradit. Takto nám vzniknou peněžní prostředky na konci rozpočtového období. V zásadě mohou nastat 3 situace:

příjmy > výdaje (obec si vytváří rezervu)

⁶ Hamplová, J. Orgány zastupitelstva a rady obce, *Moderní obec* 12/2000, str. 31

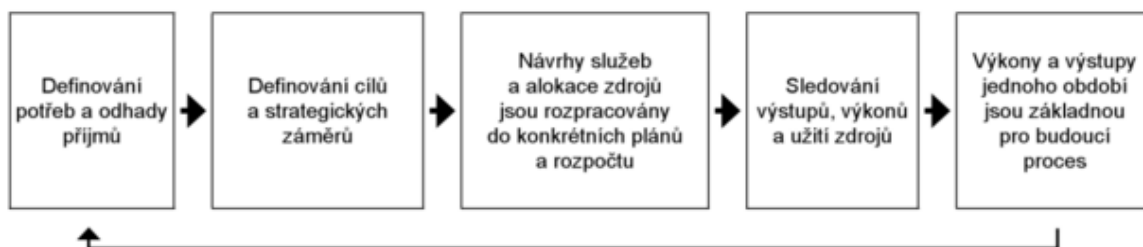
⁷ PEKOVÁ, JIŤKA. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004, 375 s. Finanční systém územní samosprávy. 196. ISBN 80-7261-086-4.

příjmy < výdaje (dochází k deficitnímu financování)

příjmy = výdaje.

Cílem hospodaření v dlouhém období by měla být třetí situace, a to je vyrovnaný rozpočet.

Rozpočet lze také charakterizovat jako nástroj finančního hospodaření obcí, kde by měl finanční plán zajistit solventnost obce, a to tak, že bude obsahovat pouze výdaje, které budou kryty (buď očekávanými příjmy, existujícími rezervami, anebo půjčkami, které bude muset obec splatit). Při plánování příjmů a výdajů čelí často nejen obce, ale i soukromé ekonomické subjekty rozpočtovým omezením, což se vyjadřuje tím, že je snaha vytvářet určité záměry a cíle na výdajové straně, kdežto na příjmové straně není dostatečný objem finančních zdrojů k tomu, aby se dané cíle a záměry daly realizovat. Obce tedy musí objektivizovat a zefektivňovat výdaje v rámci svého rozpočtu, které se odehrávají ve všech fázích rozpočtového procesu. Tento celý proces ukazuje Obr. 1.

Obr. 1 Objektivizace vztahu příjmů a výdajů v územní samosprávě
Zdroj: Financování měst, obcí a regionů⁸

Každý územní rozpočet plní 3 základní funkce:

- alokační
- redistribuční
- stabilizační.

Základní funkcí územní samosprávy je alokační funkce, kdy prostřednictvím daného množství finančních prostředků financuje potřeby v lokálním či regionálním veřejném sektoru. Lze tedy říci, že financuje veřejné statky.

Co se týče redistribuční funkce, územní samospráva má omezené možnosti, jak ve vztahu k sociálně slabším vrstvám obyvatelstva zmírňovat nedostatek finančních prostředků. Obce mohou využívat sociální výpomoci.

Omezené možnosti mají územní samosprávy rovněž ve stabilizační funkci, ale ve vyspělých ekonomikách vytváří obce podmínky pro fungování soukromého sektoru,

⁸ PROVAZNÍKOVÁ, ROMANA. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2015, 280 s. Rozpočet a rozpočtový proces. 52. ISBN 978-80-247-2097-5.

formují pracovní podmínky prostřednictvím různých strategií rozvoje regionů, programy podpory a jiné.

V neposlední řadě lze pod pojmem rozpočet také rozumět nástroj k prosazování cílů municipální a regionální politiky, což je součástí koncepce municipální, či regionální politiky, která je součástí volebního programu.

3.2.1 Struktura územního rozpočtu

„Optimální přiřazení příjmů a výdajů územním rozpočtům ovlivňuje míru samofinancování, tzn., do jaké míry může obec ze svých vlastních příjmů, resp. i daňovým určením vymezených daňových příjmů, financovat své výdaje související především se zabezpečováním různých lokálních veřejných statků i míru finanční soběstačnosti danou poměrem vlastních příjmů k celkovým příjmům rozpočtu obce.“⁹

Obce sestavují většinou dva rozpočty, a to běžný a kapitálový. Striktně se rozlišuje hospodaření investičního (dlouhodobého) charakteru a hospodaření každoročně opakujících se příjmů a výdajů. Běžný neboli provozní rozpočet, je bilance běžných příjmů a výdajů, kdy se jednotlivé typy položek každoročně opakují během rozpočtového období. Běžný rozpočet může být vyrovnaný, ale i deficitní. Pokud nastane stav, že běžný rozpočet je deficitní, naznačuje to situaci, že územní samospráva není schopna ze svých provozních příjmů hradit výdaje na provoz. Z běžných příjmů se financují neinvestiční výdaje. Z následujícího Obr. 2 vidíme dělení běžného rozpočtu.

Příjmy, které se vztahují na alokování investičních potřeb, tzn., přesahují období jednoho roku, patří do kapitálového rozpočtu. Tyto příjmy a výdaje jsou neopakovatelného a jednorázového charakteru. Mezi příjmy řadíme příjmy z prodeje majetku, z půjček, dary na investice, či přebytek z běžného rozpočtu. Do výdajů můžeme přiřadit výdaje na dlouhodobá aktiva (investice), kapitálové dotace, nákup obligací, akcií, poskytované střednědobé či dlouhodobé půjčky, či krytí deficitu běžného rozpočtu. Charakter kapitálového rozpočtu může být vyrovnaný, nebo také deficitní.

⁹ PEKOVÁ, J. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 642 s. Rozpočtová soustava. 135 s. ISBN 978-80-7357-698-1.

Schéma běžného rozpočtu

Příjmy	Výdaje
<ul style="list-style-type: none"> • daňové: <ul style="list-style-type: none"> – svěřené daně – sdílené daně – místní (a regionální) daně – správní poplatky (daně) 	<ul style="list-style-type: none"> – všeobecné veřejné služby (veřejná správa apod.) – veřejný pořádek (policie, hasiči apod.) – vzdělání – péče o zdraví (veřejné zdravotnictví atd.) – bydlení – komunální služby – na podnikání – ostatní běžné výdaje (nahodilé, placené pokuty apod.) – placené úroky – běžné dotace jiným rozpočtům
<ul style="list-style-type: none"> • nedaňové: <ul style="list-style-type: none"> – uživatelské poplatky za služby – příjmy z pronájmu majetku – příjmy od vlastních neziskových organizací – zisk z podnikání – ostatní 	
<ul style="list-style-type: none"> • přijaté transfery: <ul style="list-style-type: none"> – běžné dotace ze státního rozpočtu – běžné dotace ze státních fondů – od územních rozpočtů – ostatní běžné příjmy (nahodilé, přijaté dary, sankce apod.) 	
(Saldo – přebytek)	(Saldo – schodek)

Obr. 2 Schéma běžného rozpočtu
Zdroj: Financování měst, obcí a regionů

Vztah mezi běžným a kapitálovým rozpočtem je následující: pokud dojde k přebytku u jednoho rozpočtu, je z tohoto rozpočtu hrazen deficit rozpočtu druhého.

V tomto přehledném rozdělení zůstává nezodpovězena otázka, kam zařadit stroje a zařízení, které se vyznačují střednědobou životností. Tato aktiva lze zařadit do obou rozpočtů. Pokud budou zanedlouho (v řádu několika let) opotřebeny a nahrazeny jinými zařízeními, je adekvátní zařadit je do běžného rozpočtu. Další otázkou je dluhová služba, kdy úroky z dluhu jsou vždy součástí běžného rozpočtu, ale splátky jistiny jsou evidované v kapitálovém rozpočtu.

3.3 Příjmy obce

Mezi obecné požadavky na příjmy rozpočtů obcí patří dostatečná výnosnost. Je také zapotřebí, aby příjmy byly dostatečně závislé na „své“ aktivitě, což je většina nedaňových příjmů. Pokud možno také požadujeme, aby byly příjmy rovnoměrně rozloženy dle různých hledisek (času, prostoru), aby byly plánovatelné a v poslední řadě administrativně nenáročné.

Nejdůležitějšími příjmy jsou nenávratné příjmy územních rozpočtů, protože tvoří největší část územních rozpočtů a zároveň představují rozpočtové omezení.

3.3.1 Klasifikace příjmů

V předchozí kapitole jsme si definovali dva druhy rozpočtů, a to běžný a kapitálový. Významné je proto následující dělení na běžné a kapitálové příjmy, jejichž definice jsou naprosto stejné, jako byly definice rozpočtů.

Běžné příjmy můžeme dělit:

- podle charakteru (daňové, nedaňové)
- podle původu (příjmy vlastní a přerozdělované).

Daňové příjmy jsou nenávratné, povinné platby plynoucí do stanoveného rozpočtu dle stanoveného zákona. Nedaňové příjmy jsou všechny ostatní příjmy, které nejsou daňové.

Do příjmů vlastních, označované také jako místní daně, patří daně svěřené¹⁰, sdílené, správní poplatky za úkony, které obec vykonává v rámci své přenesené funkce.

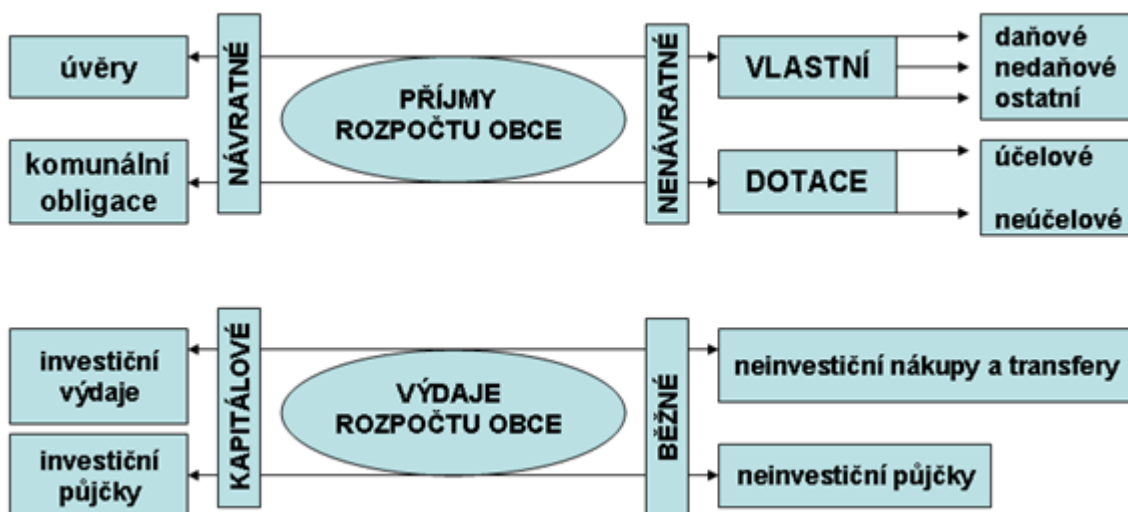
Příjmy přerozdělované se dělí na nenávratné transfery, jimiž mohou být dotace z rozpočtové soustavy, nebo příjmy od jiných subjektů. Druhým typem jsou návratné zdroje, jimiž mohou být krátkodobé úvěry a půjčky.

Kapitálové příjmy můžeme dělit:

- vlastní příjmy (příjmy z prodeje majetku, či cenných papírů)
- příjmy přerozdělované (návratné a nenávratné).

Mezi nenávratné kapitálové příjmy řadíme dotace, ať již ze státního rozpočtu, fondů EU, nebo příjmy od jiných subjektů. Do návratných příjmů řadíme střednědobé či dlouhodobé úvěry, nebo příjmy z emisí komunálních cenných papírů. Obecné schéma příjmů a výdajů nám zobrazuje Obr. 3.

¹⁰ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. Financování veřejné správy. 230 s. ISBN 978-80-7357-351-5

Obr. 3 Schéma rozpočtu obce
Zdroj: Financování samospráv¹¹

3.3.2 Daňové příjmy

Nejpodstatnějším zákonem, upravujícím příjmy územních samosprávných celků je Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů, dalším podstatným zákonem je Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních celků. Zákon o rozpočtovém určení výnosů nám upravuje systém svěřených a sdílených daní.

Svěřené neboli výlučné daně, se vyznačují tím, že výnos plyne přímo do rozpočtu obce, či kraje. Sdílené daně jsou typické tím, že se výnos rozděluje určitým dílem mezi jednotlivé veřejné rozpočty, snižují se tedy nerovnosti v daňovém výnosu mezi jednotlivými úrovněmi samospráv. Patří sem daň z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických osob, ale také daň z příjmů právnických osob, kde je plátcem obec nebo kraj.

Mezi výlučné daňové příjmy obcí patří daň z nemovitostí a daň z příjmu právnických osob placená obcemi, kdy obec obdrží celkovou vybranou částku daně. U daně z nemovitosti je mechanismus takový, že příjemcem daně je ta obec, na jejímž území se daná nemovitost nachází. Tato daň se vyznačuje tím, že má sice stabilní výnos, ale tento příjem není vysoký. Obec také obdrží 100 % výnosu daně z vyrovnání, dodatečných daňových příznání nebo dodatečně vyměřené daně dle trvalého bydliště podnikatele.

Mezi sdílené daňové příjmy obce patří 30 % podíl celostátního hrubého výnosu „záloh na daň z příjmů fyzických osob, které mají na území obce bydliště ke dni splatnosti, a výnosu daně z příjmů fyzických osob, které měly na území obce bydliště k poslednímu dni zdaňovacího období, ke kterému se daňová povinnost vztahuje,

¹¹ Regionální a místní samospráva. Portál e-learningových prezentací. [online]. [cit. 2016-01-16]. Dostupné z: http://web2.mendelu.cz/af_291_projekty2/vseo/print.php?page=4173&typ=html

s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby a s výjimkou daně z příjmu ze závislé činnosti a funkčních požitků sražených a odváděných plátcem daně. Bydlištěm se pro účely tohoto zákona rozumí místo trvalého pobytu fyzických osob.“¹²

Mechanismus sdílených daní probíhá následujícím způsobem: poplatníci/plátcí odvádí daně do státního rozpočtu, kde se finanční prostředky přerozdělují daným procentem mezi územní samosprávné celky. Tento procentní podíl se ještě musí dle příslušných koeficientů rozdělit mezi jednotlivé obce/kraje.

Dle novely zákona o rozpočtovém určení daní z roku 2013 byla zavedena kritéria, která měla zamezit nepoměru v daňových příjmech na obyvatele mezi jednotlivými obcemi. Nepoměr se týkal zejména výměry katastrálního území. „Váhy a kritéria pro výpočet podílu obce na sdíleném výnosu daní jsou“¹³:

- rozloha katastrálního území obce (činí maximálně 10 hektarů na obyvatele) – váha 3 % (vypočítá se jako podíl výměry obce dělené celkovou výměrou obcí v ČR vyjádřený v % a násobený koeficientem 0,03)
- počet obyvatel – váha 10 % (vypočítá se jako poměr počtu obyvatel obce děleno počtem obyvatel v ČR v % a násobený koeficientem 0,1)
- počet žáků – váha 7 % (vypočítá se jako poměr počtu žáků zřizovanou obcí dělený počtem žáků za všechny obce vyjádřený v % a násobený koeficientem 0,07)
- počet obyvatel upravený koeficienty postupných přechodů mezi velikostními kategoriemi obcí, viz Tab. 1- váha 80 %.

Konkrétní podíl dané obce na sdílených daních se vypočítá jako součet příslušných podílů násobený jednotlivými vahami.

Následující tabulky nás informují o koeficientech, které byly platné pro roky 2013-2015. Pro rok 2016 se změnil pouze podíl hrubého celostátního výnosu z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, který byl v minulých letech 22,87 %, nově pro rok 2016 platí podíl 23,58 % pro jednotlivé obce z celostátního výnosu. Ostatní informace zůstaly beze změny.

¹² TOMÁNEK, P. -- MARTINA, H. -- ŠIROKÝ, J. *Financování územních samosprávných celků v ČR*. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita, 2004. 80 s. Daňové příjmy rozpočtů územních samosprávných celků. 14 s. ISBN 80-248-0697-5.

¹³ PROVAZNÍKOVÁ, ROMANA. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2015, 280 s. Daňové příjmy obcí a krajů v České republice. 128 s. ISBN 978-80-247-2097-5.

Tab. 1 Koeficienty velikostních kategorií obcí

Obce s počtem obyvatel od - do	Koeficient postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0–50	1,0000	$1,0000 \times \text{počet obyvatel obce}$
51–2 000	1,0700	$50 + 1,0700 \times \text{počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 50}$
2 001–30 000	1,1523	$2\,136,5 + 1,1523 \times \text{počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 2 000}$
30 001 a více	1,3663	$34\,400,9 + 1,3663 \times \text{počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30 000}$

Zdroj: příloha č. 3 k Zákonu č. 243/2000 Sb., ve znění zákona č. 295/2012 Sb.

Pro čtyři největší města v ČR byla změněna výše přepočítacích koeficientů, tuto skutečnost nám představuje Tab. 2.

Tab. 2 Přepočítací koeficient

Město	Přepočítací koeficient
Hlavní město Praha	4,0641
Plzeň	2,2961
Ostrava	2,2961
Brno	2,2961
Ostatní obce	1,0000

Zdroj: příloha č. 3 k Zákonu č. 243/2000 Sb., ve znění zákona č. 295/2012 Sb.

Mezi sdílené daňové příjmy obcí, které se rozdělují příslušným % ze státního rozpočtu obcím patří:

- hrubý celostátní výnos z daně z přidané hodnoty – 20,83 %
- hrubý celostátní výnos z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti – 22,87 %¹⁴
- hrubý celostátní výnos z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti – 1,5 % dle přepočteného počtu zaměstnanců

¹⁴ Tato sazba je platná pro roky 2013-2015, pro rok 2016 je stanovena sazba 23,58 %.

- hrubý celostátní výnos z daně z příjmů fyzických osob samostatně výdělečně činných (pouze 60 % celostátního výnosu této daně – 23,58 %), dalších 30 % obdrží obec dle bydliště podnikatele
- hrubý celostátní výnos z daně z příjmů fyzických osob vybíraná srážkovou daní – 23,58 %
- hrubý celostátní výnos z daně z příjmů právnických osob, kde poplatníkem nejsou samy obce, či kraje – 23,58 %.

Výše uvedené sdílené daňové příjmy, které se rozdělují příslušným % ze státního rozpočtu, se dále rozpočítají pro jednotlivé obce výpočtem, který je daný Ministerstvem financí a podléhá závislosti na přepočteném počtu obyvatel obce. Samotný výpočet probíhá v následujících krocích: nejprve se zjistí podíl 4 největších měst, jejich výčet nám udává Tab. 2, na sdílených daních. Tento podíl se určí jako násobek počtu obyvatel a daného koeficientu na součtu těchto násobků za tato největší města. Mimo podílů měst, uvedených v Tab. 2, se stejným způsobem zjistí i celkový podíl na výnosu sdílených daní za ostatní obce v ČR. Právě v druhém kroku se zabýváme rozpočítáním podílu na sdílených daních pro obce. Při výpočtu se opíráme o intervaly počtu obyvatel a násobky postupných přechodů, které nám ukazuje Tab. 1. Postupné přechody jsou použity pro násobení počtu obyvatel obce, které se nachází v daném intervalu a příslušným koeficientem postupných přechodů na součtu těchto násobků za všechny obce. Příkladem je obec, která má nad 30 tis. obyvatel, při výpočtu jsou použity postupně všechny koeficienty, což vidíme z Tab. 1. Tento výpočet nám umožňuje, že podíly jednotlivých obcí tvoří spojitou křivku bez velkých přechodů.

Do daňových příjmů řadíme také osm místních poplatků, které mají v České republice fakultativní charakter. Tento charakter spočívá v tom, že o těchto poplatcích si rozhodují volené orgány v obci (zastupitelstva) samy. Obce vybírají místní poplatky za účelem zvýšení finančních prostředků do svých rozpočtů. Mají samozřejmě i omezenou daňovou pravomoc, aby příliš nezatěžovaly zdanění svých občanů. Tato položka nepředstavuje příliš velký příjem, „v průměru nepřesahují 2 % z celkových příjmů místních rozpočtů v ČR.“¹⁵ Zákon o správě daní a poplatků definuje podstatné náležitosti u každého poplatku, jimiž jsou poplatník, předmět, sazba místních poplatků, podmínky nároku na osvobození od poplatku, splatnost poplatku a kdo poplatek vybírá. Příklady poplatků, které mohou obce po svých občanech požadovat, jsou následující: poplatek ze psů, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

¹⁵ PEKOVÁ, JIŤKA. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004, 375 s. Vlastní příjmy územních rozpočtů. 276 s. ISBN 80-7261-086-4.

3.3.3 Nedaňové příjmy

Oproti daňovým příjmům, u kterých mají obce výrazné omezení v ovlivňování svých příjmů, tak v této skupině příjmů je pravomoc výrazně větší. Mezi nedaňové příjmy můžeme zařadit příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky, sankční poplatky, příjmy z mimorozpočtových fondů a příjmy ze sbírek a darů. Lze říci, že záleží na dané obci, kolik nedaňových příjmů vybere a jak velký bude její příjem. V této kategorii lze obec brát jako podnikatelský subjekt. Do tradičních významných zdrojů obce patří příjmy z podnikání, kde význam tohoto příjmu v posledních desetiletích roste. Jelikož si obec sama rozhoduje o získávání svých příjmů, roste její suverenita a zvyšuje se odpovědnost za hospodaření.

„Zisky z municipálních a regionálních podniků závisejí na jejich počtu a velikosti a konstrukci poplatku, který si účtují.“¹⁶ Pokud jsou podniky zřizovány za účelem produkce veřejných statků, většinou není jejich hlavním cílem dosažení zisku. Jsou založeny na neziskovém principu. Opakem neziskového principu jsou příjmy z podílů na zisku, které spočívají v tom, že obec má majetkový vklad u podnikatelského subjektu. Majetkové účasti v podnicích nesou s sebou také riziko v podnikání, proto je důležitá analýza dlouhodobého hospodaření budoucího partnera. Můžeme sem také zařadit příjmy z prodeje, či pronájmu majetku, které závisí na tom, kolik majetku dána obec vlastní. Nejvýznamnější položkou jsou pozemky, u kterých v posledních letech roste jejich význam při realizaci různých projektů (PPP projekty, dotace z EU). Posledním typem příjmů z podnikání jsou příjmy z finančního investování obce, a to buď prostřednictvím termínovaných vkladů, které se vyznačují minimálním rizikem, ale nižším výnosem, anebo investice do cenných papírů. Investice do obchodovatelných cenných papírů patří v ČR do nejméně využívaných příjmů obcí. Je zapotřebí znalost této problematiky volených orgánů. Tato forma investování se vyznačuje vysokou výnosností, která je kompenzovaná vyšším rizikem.

V rámci poskytování smíšených veřejných statků bývá příjmem do obecního rozpočtu uživatelský poplatek. Tímto poplatkem kryje obec část nákladů, které jsou spojeny s produkcí těchto statků. Pokud obec poskytuje neziskový podnik, uživatelské poplatky nemusí být příjmem do rozpočtu, ale poplatky budou pokrývat náklady tohoto podniku. V posledních letech se uživatelské poplatky zavedly na ty služby, které byly v minulosti bezplatné. Zavádění poplatků vede ke snižování nároků na služby, což může být pozitivní v případě, kdy se zvýší účinnost ve využívání zdrojů (energie). Zavádění poplatků má i svá negativa, kdy poplatky mohou vést k nechotě občana danou službu využívat (nezaplacení poplatku za odvod komunálního odpadu vede k černým skládkám). Nejčastějšími příklady poplatků jsou vodné, stočné, poplatky za psa, poplatky za odvoz komunálního odpadu, kulturní, rekreační a hřbitovní služby.

Dalšími nedaňovými příjmy jsou poplatky z vlastní správní činnosti, kdy obec o výši těchto poplatků rozhoduje minimálně, protože jsou dané zákonem. Jedná se

¹⁶ PROVAZNÍKOVÁ, ROMANA. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2015, 280 s. Příjmy územních rozpočtů. 89. ISBN 978-80-247-2097-5.

o činnosti, které obec vykonává v rámci své nebo přenesené působnosti. Mezi tyto poplatky řadíme poplatek za povolení stavby, ověřování pravosti dokladů, či povolení nosit zbraň. Dále sem patří příjmy sankční povahy neboli pokuty. Příjmy plynou do obecního rozpočtu z přestupkového řízení. Obce mohou ukládat pokuty za znečišťování životního prostředí, či neoprávněné uložení odpadu.

Do ostatních příjmů můžeme přiřadit příjmy z mimorozpočtových fondů, pokud obec nějaké vlastní. Patří sem také příjmy ze sdružování prostředků, které mohou mít buď běžný, nebo kapitálový charakter. Obce se sdružují vždy za nějakým účelem, kdy se ze sdružených prostředků několika obcí financují veřejné potřeby. Sdružování obcí se děje za účelem vyšší efektivity finančních prostředků, ale i úspor z rozsahu, protože financované potřeby budou pro veřejné statky, či služby, které budou využívat společenství několika obcí. Do nepřímých plánovatelných příjmů řadíme dary a výnosy z veřejných sbírek. Jedná se o účelové běžné, či kapitálové příjmy. Dary patří mezi časté financování konkrétních potřeb obce. Do tzv. doplňkových příjmů řadíme výnosy z veřejných sbírek, které lze považovat za obtížně plánovatelné, nestabilní a nepravidelné příjmy.

3.3.4 Dotace jako příjem do obecního rozpočtu

Dotaci označujeme jako transfer finančních prostředků mezi vyšší vládní úroveň (státní rozpočet) a nižší úroveň (obecní rozpočet), což můžeme označit vertikálním finančním vztahem. Existují i horizontální, tedy meziregionální transfery. Tento typ příjmu je dán jako nenávratný zdroj do územního rozpočtu. Rozlišujeme dva druhy dotací, a to účelové (specifické) a neúčelové (všeobecné) dotace. Dotace mohou být také poskytovány na financování provozních, neinvestičních potřeb, nesou tedy název běžné dotace. Kdežto dotace pro neopakující se, investiční, dlouhodobé potřeby označujeme jako kapitálové.

Účelové dotace jsou vázány splněním podmínek, kterými mohou být účasti obce na financování dané potřeby. Jinými slovy, lze říci, že na každou korunu dotace je třeba vynaložit určitou sumu z obecního rozpočtu.

Neúčelové dotace jsou nepodmíněné, ale je zde tendence k posilování pravomoci a odpovědnosti orgánů územních samospráv. Mezi kritéria rozdělování neúčelových dotací patří počet obyvatel, rozloha obce, průměrná výška budov, délka silniční sítě apod.

V dnešní době jsou dotace využívány v širokém měřítku, ale jejich nevýhodou je omezování rozhodování územních samospráv, zejména u účelových dotací. Tyto dotace také mohou vést k neefektivním výdajům a také k fiskálním iluzím o skutečně vynaložených nákladech. Účelové dotace jsou poskytovány na financování kulturních, sociálních, vzdělávacích potřeb, či k zabezpečení infrastruktury.

V rámci fiskální decentralizace stabilizační funkce obcí převažuje tendence k využívání neúčelových dotací. V tomto případě je kladen důraz na efektivnost vynaložených prostředků. Mezi příklady dotací můžeme uvést: dotace na domovy důchod-

ců, dotace na ústavy sociální péče, příspěvek na výkon státní správy, dotace na výkon zřizovatelských funkcí a ostatní.

Významné jsou také dotace z fondů Evropské unie, kde především hovoříme o strukturálních fondech, které byly zřízeny k posílení ekonomické a sociální soudržnosti. Jejich význam spočívá ve snižování rozdílů mezi úrovněmi jednotlivých regionů země¹⁷.

3.3.5 Úvěry a půjčky

Mezi návratné příjmy do obecního rozpočtu můžeme zařadit úvěry a půjčky, které mohou být krátkodobého (se splatností do jednoho roku), střednědobého (se splatností do deseti let) a dlouhodobého (se splatností víc jak deset let) charakteru.

Obecně se můžeme potkat se třemi návratnými zdroji:

- úvěry od komerčních bank, nebo jiných institucí, které půjčují peněžní prostředky speciálně územním samosprávám
- emise komunálních obligací nebo akcií
- půjčky a finanční výpomoci od jiných subjektů.

„Půjčky jsou považovány za přirozený způsob financování kapitálových výdajů, protože investice mohou generovat příjmy z prodeje služeb, které jsou dostatečné nejen na pokrytí provozních nákladů, ale i na financování splátek půjčky.“¹⁸ Nejdůležitější rozhodnutí obce o půjčce vychází z odhadu únosné výše dluhové služby. Každá půjčka s sebou nese úroky, které se budou muset v budoucnu zaplatit. Jak pro každý subjekt, tak i pro obce jsou důležité podmínky úvěrů a půjček, které v sobě nesou jak dobu splatnosti, tak i úrokové sazby. V některých případech je nutné, aby se obec i zaručila. Ručit mohou obce buď svým majetkem, budoucími rozpočtovými příjmy, nebo třetí osobou.

Splácení úvěru se může odehrávat několika způsoby. Metoda anuity spočívá ve stejných pravidelných splátkách v předem daných intervalech. Splátka je složena jak z platby jistiny, tak i z platby úroků. Dalším způsobem je platba pouze úroků a jistinu zaplatíme až jednorázově po vypršení splatnosti úvěru.

Další možností financování investičních potřeb je komunální leasing, který může být buď finanční, nebo operativní. Tento leasing je výhodný tím, že obec v krátkém časovém horizontu obdrží investici. Samozřejmě je ale vykoupenny finanční náročností. V neposlední řadě je možno využít možnosti systému PPP – Public Private Partnership neboli partnerství soukromého sektoru s veřejným. Tento systém spočívá v investici soukromého investora, který na své náklady realizuje rozsáhlou investici

¹⁷ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. Financování veřejné správy. 272 s. ISBN 978-80-7357-351-5

¹⁸ PROVAZNÍKOVÁ, ROMANA. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2015, 280 s. Příjmy územních rozpočtů. 94. ISBN 978-80-247-2097-5.

(vodovod) a provozuje tuto činnost do té doby, dokud se mu investice finančně nevrátí a následně tuto činnost převede do vlastnictví územní samosprávy.

3.4 Výdaje obce

Jelikož dochází v ČR k decentralizaci veřejné správy, což znamená převádění kompetencí ze strany vyššího stupně územní samosprávy na obce, či kraje, zvyšuje se tím i jejich role. „Decentralizace zabezpečování veřejných statků je dlouhotrvající proces, je spojena s významnou mírou decentralizace alokační funkce veřejných financí.“¹⁹ V posledních letech roste využívání územních samospráv i redistribuční a stabilizační funkce, což má dopad na strukturu výdajů územních rozpočtů. Podíl výdajů souvisí také s rozsahem odpovědnosti a pravomocí obcí se zajišťováním veřejných statků.

3.4.1 Klasifikace výdajů

Výdaje obcí dělíme podle několika hledisek:

- ekonomické hledisko (běžné, kapitálové)
- infrastruktura (ekonomické, sociální)
- funkce veřejných financí (alokační, stabilizační, redistribuční)
- rozpočtová plánovatelnost (plánované, neplánované).

Stejně jako v podkapitole 3.3.1 Klasifikace příjmů bylo rozdělení na běžné a kapitálové příjmy, podobně je to i s výdaji. Jako běžné, pravidelně opakující se výdaje, kterými se financují běžné potřeby z rozpočtu obce, definujeme běžné výdaje. Kdežto kapitálové výdaje slouží zejména k financování dlouhodobých potřeb, které jsou investičního charakteru.

Výdaje na ekonomickou infrastrukturu souvisí s výdaji na výrobní účely, kterými jsou míněny obecní, či regionální podniky, které poskytují služby svým občanům. Pro zvýšení zaměstnanosti mohou obce poskytovat podnikům dotace, půjčky. Do těchto výdajů můžeme přiřadit finance plynoucí na údržbu veřejných komunikací, úpravu parků, vodovody, kanalizace apod. V rámci sociální infrastruktury řadíme výdaje na péči o zdraví obyvatel, na vzdělání, různé sociální služby.

Výdaje na alokační funkci obce jsou takové, které souvisí s poskytováním veřejných statků a služeb. Tyto statky, či služby může obec poskytovat prostřednictvím svých neziskových podniků, nebo prostřednictvím soukromých podniků. V případě neziskových podniků obec většinou dotuje podniky krytím ztráty z hospodaření. Obec také hradí čisté veřejné statky, kterými může být zřízena obecní policie, veřejné osvětlení, či péče o veřejnou zeleň, které poskytuje svým občanům. Obec také posky-

¹⁹ PEKOVÁ, JIŤKA. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004, 375 s. Výdaje územních rozpočtů. 332. ISBN 80-7261-086-4.

tuje smíšené statky, z nichž většina má fakultativní charakter, může to být vzdělání, městská hromadná doprava, či různé financování sociálních programů.

Tím, že obec poskytuje řadu veřejných statků a služeb, stabilizuje ekonomickou situaci v obci, což můžeme uvést například tím, že se zvyšuje zaměstnanost v daném regionu.

Doplňkovými činnostmi, jako jsou sociální transfery obyvatelstvu (příspěvky na nájemné), obec uskutečňuje i redistribuční funkci.

Výdaje mandatorního charakteru, které se pravidelně opakují, jsou běžné, patří do plánovaných výdajů. V rámci územní samosprávy sem můžeme přiřadit platy zaměstnanců úřadu, či náklady na energie.

Výdaje, které jsou způsobeny nahodilými událostmi, které nelze odhadnout patří do výdajů neplánovaných.

3.5 Zadluženost obce

Obce se podílejí na celkovém veřejném dluhu za rok 2014 necelou desetinou. „Zadluženost obcí k roku 2014 dosáhla výše 88,9 mld. Kč, což je proti předchozímu roku pokles, o 3,3 mld. Kč.“²⁰ Ze státních závěrečných účtů z minulých let je zřejmé, že nejvyšší podíl na celkové zadluženosti mají velká města, zejména hlavní město Praha.

Obce si nejčastěji půjčují za účelem výstavby kanalizací, vodovodů či skládek. Půjčují si především na kapitálové výdaje, kterými jsou velké, velmi často však neziskové projekty. Tyto projekty v budoucnu neprodukují žádné, nebo velmi malé zisky, tudíž nepřinášejí žádné finanční prostředky na splácení dluhu. Tento problém je velice nežádoucím faktorem, který ohrožuje zejména malé obce, u kterých v krajním případě může dojít až k vydražení majetku, protože se stanou insolventními. Jednou z příčin zvyšující se zadluženosti obcí může být také nedostatečná znalost zastupitelstva obcí o ekonomických zásadách při investování. Je důležité upozornit na to, že stát neručí za žádné závazky obcí. Z toho důvodu „zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů doporučuje obcím a krajům sestavovat zpravidla vyrovnaný rozpočet.“²¹

3.5.1 Monitoring hospodaření obce- SIMU 2008

Dle usnesení vlády ČR ze dne 12. listopadu 2008 bude prováděn monitoring hospodaření obcí pomocí šestnácti informativních a dvou monitorujících ukazatelů. Cílem je vést obce k lepšímu hospodaření se svými finančními prostředky.

²⁰ PROVAZNÍKOVÁ, ROMANA. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2015, 280 s. Zadluženost územních samospráv v ČR a její vývoj. 176 s. ISBN 978-80-247-2097-5.

²¹ PEKOVÁ, J. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 642 s. Rozpočtový deficit a veřejný dluh. 534. ISBN 978-80-7357-698-1

Informativní ukazatele²²

- [1] Počet obyvatel
- [2] Příjem celkem (po konsolidaci)
- [3] Úroky
- [4] Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků
- [5] Dluhová služba celkem
- [6] Ukazatel dluhové služby (v %)
- [7] Aktiva celkem
- [8] Cizí zdroje
- [9] Stav na bankovních účtech celkem
- [10] Úvěry a komunální dluhopisy
- [11] Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy
- [12] Zadluženost celkem
- [14] Podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %)
- [15] Cizí zdroje na 1 obyvatele
- [16] Oběžná aktiva
- [17] Krátkodobé závazky

Monitorující ukazatele

- [13] Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)
- [18] Celková (běžná) likvidita

Ministerstvo financí každoročně počítá pro každou obec z předložených finančních a účetních výkazů finanční situaci dané obce podle této soustavy informativních a monitorujících ukazatelů. Obce, které splní podmínku ukazatele celkové likvidity k 31. 12. daného roku v intervalu $<0;1>$ a zároveň budou mít podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům vyšší než 25 %, budou vyzvány dopisem Ministerstva financí, aby odůvodnily tento stav. Ministerstvo zároveň bude těmto obcím nabízet finanční pomoc. Výsledné hodnoty by měly zamezit možným finančním problémům územních samosprávných rozpočtů v budoucnu.

²² Oddělení 1202 – Rozpočtové analýzy hospodaření územních rozpočtů. Monitoring hospodaření obcí – SIMU 2008. *Ministerstvo financí ČR*. [online]. 3. 12. 2008 [cit. 2016-01-21]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2008/monitoring-hospodareni-obci-simu-2008-13760>

3.6 Finanční analýza obce

V následujícím textu se budeme zabývat technickou finanční analýzou, která představuje rozbor údajů, jejichž zdrojem je účetnictví. V rámci vypočtených poměrových ukazatelů získáme statický přehled o majetkové a finanční situaci účetní jednotky. Finanční analýza je neobvyklým druhem analýzy, jež je vyjadřována specifickými cíli. „Využitelnost metodických přístupů tradičně pojímané finanční analýzy pro všechny ekonomické subjekty je důvodem orientace této kapitoly na její metody, nástroje a jejich aplikaci v tradičních oblastech, kterými jsou:

- rentabilita
- likvidita
- tok hotovosti
- financování
- aktivita.“²³

Těmito ukazateli se budeme zabývat v následující podkapitole. Finanční analýza je definovaná jako metoda hodnocení hospodaření účetní jednotky, která je vyjádřena vždy v peněžních jednotkách. Dostupná data se třídí, poměřují se mezi sebou navzájem, zkoumají se vztahy mezi nimi, hledají se souvislosti a dokonce se predikuje jejich vývojový trend. Finanční analýza se zaměřuje na identifikaci problémů, silných a slabých stránek ve financování firmy. Cenné informace, které obdrží účetní jednotka z finanční analýzy, pomáhají dospět k závěrům o celkové finanční situaci ve firmě a pomáhají managementu při jeho rozhodování.

Cílem analýzy je posouzení stávajícího vývoje firmy a poskytování informací do budoucna. Neméně podstatným cílem je pak rozbor možných variant, vztahující se k budoucímu vývoji a výběr vhodné varianty řešení. Získaná data může účetní jednotka kromě toho porovnávat s konkurenčními jednotkami. Dále jsou data z finanční analýzy vyžadována vnějšími subjekty, které mají co dočinění s účetní jednotkou (např. banky, věřitelé, akcionáři...).

Technická finanční analýza je založena na matematicko-statistických metodách. Strukturální neboli vertikální technická analýza se zabývá hodnocením vývoje jednotlivých prvků. Kdežto trendová neboli horizontální analýza se zabývá kvantifikací trendu daného ukazatele a jeho náhodných jevů. Můžeme hovořit také i o komparační finanční analýze, která je založena na srovnání hodnot standartních ukazatelů. Jedná se o univerzální metodu, která pomáhá vytvořit si základní představu o hospodaření účetní jednotky a její finanční situaci. Mezi nástroje analýzy patří relativní (poměrové, podílové) ukazatele.

²³ KRAFTOVÁ, I. Finanční analýza municipální firmy. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2002, 206 s. Finanční analýza. 23 s. ISBN 8071797782

3.6.1 Tradiční ukazatele finanční analýzy

Proto, abychom mohli analyzovat tradiční ukazatele finanční analýzy, musíme mít adekvátní informace z účetnictví. Tyto informace neslouží pouze k výpočtu poměrových ukazatelů finanční analýzy, ale také k celému finančnímu řízení dané účetní jednotky. Výkazy z účetní závěrky jsou veřejně dostupné a skládají se z Rozvahy, Výkazu zisku a ztráty a Cash-Flow.

Schopnost podniku vytvářet zisk v rámci své činnosti nazýváme rentabilitou firmy. Prostřednictvím zisku zjišťujeme, jak velké náklady při své činnosti firma spotřebovala. Důležité je si zvolit při hodnocení rentability správný typ ukazatele. Příklady zisku mohou být: čistý zisk po zdanění, ekonomický zisk, hrubý účetní zisk před zdaněním, zisk před úroky a zdaněním, nebo disponibilní zisk včetně úroků.

Schopností hradit své i budoucí závazky nazýváme obecně známým pojmem likviditou. Tento ukazatel má protichůdný vztah s rentabilitou. Jestliže podnik dosahuje vysoké likvidity, tak dosahuje většinou nižší rentability. Jedná se o poměr toho, čím je nutné platit s tím, co je nutné zaplatit. Ukazatele likvidity se svou povahou orientují spíše na krátkodobou finanční rovnováhu firmy, vybalancování krátkodobých platebních zdrojů a potřebné úhrady krátkodobých závazků. Je nutné zdůraznit fakt, že se jedná o hodnoty, které se váží k určitému časovému okamžiku. Zbývá nám zodpovědět otázku, čím jsou v tomto kontextu myšleny krátkodobé závazky. Lze říci, že se jedná o nejlevnější cizí zdroje, které zpravidla nejsou vůbec úročeny. Jedná se o závazky vůči pracovníkům, dodavatelům, závazky z titulu daní, pojištění ve lhůtě splatnosti. K tomuto ukazateli je možné také zařadit pojem solventnost, což značí schopnost podniku hradit včas své závazky.

S předchozími skupinami ukazatelů souvisí tok hotovosti peněžních prostředků, a to absolutní ukazatel cash-flow. Tento ukazatel nám zobrazuje schopnost podniku generovat peněžní prostředky pro bezpečné a efektivní fungování firmy. Cash-flow představuje celkový tok hotovosti, který se skládá z toku peněžních prostředků z provozních, finančních a investičních aktivit. Tyto aktivity se v tomto kontextu striktně odlišují.

Dalším tradičním ukazatelem je financování firmy, kde rozlišujeme ukazatele vyhodnocující stabilitu firmy a její zadluženost. Využívání těchto ukazatelů pomáhá firmě optimalizovat náklady kapitálu, čímž eliminuje firma oportunitní neboli alternativní náklady. Stabilita firmy je prezentována mírou finanční nezávislosti, tzn. jaký je podíl vlastního kapitálu dané účetní jednotky k celkovému kapitálu. Opakem stability firmy je její zadluženost.

Ukazatele aktivity můžeme rozdělit do tří skupin, a to na ukazatele výkonnosti, vázanosti a doby obratu. Tyto ukazatele hodnotí schopnost využívat vložené prostředky a promítají vázanost kapitálu v aktivech. Je důležité si uvědomit, že pouze ten majetek, který se účastní koloběhu přeměny prostředků, se zhodnocuje. Platí zde pravidlo, že čím vícrát se daří firmě kapitál zhodnotit, tím vyšší hodnoty obratu kapitálu firma má a zároveň dosahuje vyšší rentability za určité období. Toto pravidlo platí především v oblasti zásob, kdy je ve firemním zájmu zvyšovat ukazatel rychlosti

obratu. Totéž platí u pohledávek, kdy se firma snaží o nejrychlejší úhradu pohledávek ze strany svých odběratelů.

3.6.2 Význam jednotlivých ukazatelů finanční analýzy

Ukazatelé pracovní schopnosti

Mezi ukazatele likvidity neboli pracovní schopnosti řadíme čistý pracovní kapitál, běžnou, pohotovou a okamžitou likviditu. Čistý pracovní kapitál nám značí, jaký je přebytek oběžných aktiv nad krátkodobými závazky. Lze též definovat tím, že pokud by účetní jednotka splatila všechny své krátkodobé závazky, kolik finančních prostředků by jí zbylo. Likviditou je myšlena schopnost účetní jednotky hradit své krátkodobé závazky. Běžná likvidita značí, jak dobře je účetní jednotka schopna přeměnit oběžná aktiva na peněžní prostředky, prostřednictvím svého oběžného majetku. Doporučené hodnoty by se měly pohybovat v rozmezí 2,5 – 1,5. Pohotová likvidita nám znázorňuje rychlejší a přesnější přeměnu finančních prostředků než likvidita běžná, protože v čitateli nejsou uvažovány zásoby. Okamžitá likvidita značí podíl krátkodobého finančního majetku a krátkodobých závazků. Jedná se o nejrychlejší platbu závazků, protože v čitateli zahrnuje pouze peněžní prostředky v hotovosti, na účtech či krátkodobé závazky. Její doporučené hodnoty se pohybují v rozmezí 1,1 – 0,2. Veškeré výpočty můžeme vidět v Tab. 3, kde striktně rozlišujeme krátkodobé (Kr.) a dlouhodobé (Dl.) pohledávky, či dluhy.

Tab. 3 Ukazatelé platební schopnosti

Ukazatel	Výpočet
Čistý pracovní kapitál	Oběžná Aktiva - Dl. pohledávky - Kr. dluhy
Běžná likvidita	Oběžná Aktiva/Krátkodobé dluhy
Pohotová likvidita	Kr. pohledávky + Finanční majetek/Kr. dluhy
Okamžitá likvidita	Finanční majetek/Krátkodobé dluhy

Ukazatelé rentability

Dalšími indikátory finanční analýzy jsou ukazatelé výnosnosti neboli rentability. Rentabilita nám značí, jak efektivní je podnikání účetní jednotky. Říká nám, jak lépe může podnikatelský subjekt využívat svých vlastních, či cizích prostředků. Z Tab. 4 vidíme, že sem patří rentabilita celkových aktiv (ROA), což lze vysvětlit tím, do jaké míry se daří obci z dostupných aktiv generovat zisk. Je nutné zdůraznit, že zkratka EBIT značí výsledek hospodaření před zdaněním přičtený k nákladovým úrokům. Zkratka VH označuje výsledek hospodaření za účetní období. Rentabilitou vlastního kapitálu (ROE) vyjadřujeme výnosnost vloženého/investovaného kapitálu. Rentabilita tržeb (ROS) nám porovnává vztah mezi ziskem a tržbami. Lze jí interpretovat: kolik Kč zisku připadne na 1 Kč tržeb. Posledním ukazatelem je výnosnost dlouhodobě investovaného kapitálu (ROCE), což můžeme také interpretovat: kolik Kč provozního výsledku hospodaření před zdaněním účetní jednotka dosáhla z 1 Kč, kterou investovala.

Tento ukazatel nám značí, jak dokáže daná účetní jednotka z investovaných finančních prostředků generovat zisk.

Tab. 4 Ukazatelé výnosnosti

Ukazatel	Výpočet
ROA	EBIT/Aktiva
ROE	VH za účetní období/Vlastní kapitál
ROS	VH za účetní období/Tržby z vlastní činnosti
ROCE	EBIT/Vlastní kapitál + Dlouhodobé cizí zdroje

Ukazatelé zadluženosti

Z Tab. 5 jsou patrné ukazatelé dlouhodobé finanční rovnováhy neboli zadluženosti, které jsou nepostradatelným indikátorem finanční stability každé účetní jednotky. Značí nám, jak vysoké je úvěrové zatížení dané jednotky. Koeficient samofinancování nám vyznačuje do jaké míry je schopna jednotka pokrýt potřeby ze svých vlastních zdrojů. Opakem tohoto ukazatele je zadluženost. Zadluženost nám vyjadřuje, jakým procentem jsou potřeby kryty z cizích zdrojů. Finanční páka nám vymezuje, zvyšování vlastního kapitálu, který je doplněn podstatným objemem cizích zdrojů, které jsou poskytnuty na financování investic. Posledním indikátorem je úrokové krytí, které nám popisuje, kolikrát jsou úroky kryty výsledkem hospodaření.

Tab. 5 Ukazatelé zadluženosti

Ukazatel	Výpočet
Koef. samofinancování	Vlastní kapitál/Aktiva
Ukazatel zadluženosti	Cizí zdroje/Aktiva
Finanční páka	Cizí zdroje/Vlastní kapitál
Úrokové krytí	EBIT/Úroky

3.7 Zabezpečování veřejných statků a služeb obcí

Základním posláním obcí je poskytování veřejných statků a služeb. V rámci své kompetence mají obce možnost vybrat si, prostřednictvím kterých organizací a jakým způsobem budou tento úkol plnit. Jelikož stále častěji dochází k přenášení pravomocí ze strany vyšších územních celků právě na obce, jsou obce nuceny spolupracovat se soukromým sektorem.

Dále budeme rozlišovat 4 kategorie služeb:

- služby, ze kterých plyne užitek všem občanům, zpoplatnění nepřichází v úvahu (př. obecní policie, hasiči)
- služby, které jsou poskytovány jednotlivcům, ale s širším přínosem pro veřejnost (př. vzdělávání, kanalizace, odvoz odpadků)

- služby, které jsou nezbytné pro kvalitu života, ale jsou velice nákladné, proto souvisí s monopolním poskytováním (vodovody)
- služby, které jsou nezbytné pro kvalitu života, mohou být pro nízkopříjmové domácnosti příliš nákladné (veřejná doprava).

Veřejné statky, či služby mohou být hrazeny z obecního rozpočtu, nebo z uživatelských poplatků, anebo kombinací dvou předchozích forem.

3.7.1 Organizační zajištění veřejných služeb

Proto, aby mohly obce poskytovat veřejné služby, musí zřizovat různé formy organizací, aby tyto služby mohly produkovat. Mezi základní formy zajišťování statků a služeb patří komunální organizace, obchodní společnosti, obecně prospěšné organizace a vzájemná spolupráce s obcemi nebo kraji.

Rozhodnutím zastupitelstva obce vznikají organizační složky, které nepotřebují příliš velký počet zaměstnanců, žádné rozsáhlé technické vybavení, ani složitou organizační strukturu. Organizační složky nemají právní subjektivitu, což znamená, že nejsou samostatnou účetní jednotkou, nemohou tedy vstupovat do právních vztahů. Všechny příjmy a výdaje jsou součástí obecního rozpočtu.

Dalšími organizačními složkami, které jsou napojeny na obecní rozpočet, jsou příspěvkové organizace, kterým obec poskytuje příspěvky na provoz, či investice. Příspěvkové organizace mají oproti organizačním složkám větší volnost v rozhodování, protože si mohou bez omezení nechat provozní přebytek z hospodaření.

Obce mohou zřizovat také obchodní společnosti a družstva, které jsou obměnou k výše uvedeným organizacím. Nejčastěji obce zřizují kapitálové obchodní společnosti, tedy společnost s ručením omezeným a akciovou společnost. Tyto společnosti značí podnikavost obce, tudíž s ní spojené riziko. Dle zákona o obchodních korporacích rozlišujeme dva typy družstev: bytové a sociální. Sociální družstvo hájí zájmy sociálně znevýhodněných osob.

Ústav, nadace, nebo nadační fond, všechny tyto typy neziskových organizací již nazýváme podle Nového občanského zákoníku z roku 2012 obecně prospěšnými společnostmi. Tyto právnické osoby se na rozdíl od obchodních korporací vyznačují majetkovým základem, zřízené za daným účelem.

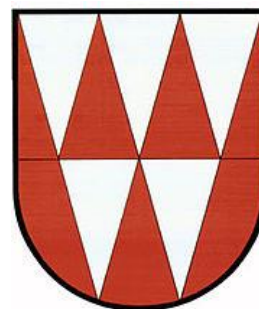
Obce také mohou uzavírat smlouvy, či dohody v oblastech kulturních a sociálních služeb, což označujeme jako vznik spolku.

Obce spolupracují v mnoha činnostech s kraji, tyto spolupráce mohou vznikat buď na základě písemných smluv, které schvalují zastupitelstva obce, nebo prostřednictvím vzniku nové právnické osoby. Nejčastější formou spolupráce mezi obcemi navzájem je právnická osoba, zvaná jako dobrovolný svaz obcí, který představuje specifický územní samosprávný celek. Vznikají za účelem ochrany a prosazování zájmů obcí. Příkladem může být sociální péče, budování infrastruktury, správa majetku obcí, správa domovního či bytového fondu a řada dalších oblastí spolupráce. Členy

dobrovolných svazů obcí mohou být pouze obce. Tato právnická osoba sestavuje rozpočet svazu a také hospodaří s majetkem a schvaluje stanovy.

4 Praktická část

4.1 Obec Pustiměř

Obec se nachází v Jihomoravském kraji, konkrétně v okrese Vyškov. Nalezneme ji cca 5 km od města Vyškova, což je zhruba 40 km od města Brna. Pustiměř se skládá ze 2 částí²⁴, a to z Pustiměře a Pustiměřských Prus. Obec čítala k 31. 12. 2015 celkem 1 745 obyvatel²⁵ a průměrný věk byl 37,9 let. Z historických památek zde objevíme Rotundu sv. Pantaleona a zříceninu ského hradu. V roce 2011 vyšla kniha o historii obce, která nese název Pustiměř v proměnách času.

Na obecním úřadě najdeme starostu, místostarostu, matrikářku, účetní a administrativní pracovníci. Rada obce má 5 členů a zastupitelstvo se skládá ze 14 členů. Co se týče veřejných zakázek, obec podle internetových stránek zInfo.cz, vypsal 3 zakázky, které mají v současnosti probíhající fázi. Tyto zakázky jsou malého rozsahu, jako nejnovější můžeme uvést veřejnou zakázku z 27. 8. 2015 na dětské hřiště²⁶ a zahradu v přírodním stylu MŠ Pustiměř na částku 697 507 Kč včetně DPH.

V obci najdeme poštu, zdravotnické středisko, základní i mateřskou školu, vodovod, kanalizaci a plynofikaci. Do organizační struktury obce řadíme Mateřské centrum Stonožka, Svaz postižených, Červený kříž, Obecní knihovnu Pustiměř, Farnost Pustiměř, Základní a mateřská škola Pustiměř, Sbor dobrovolných hasičů a Základní uměleckou školu Pustiměř.

²⁴ Informace čerpány z webových stránek obce: Obec Pustiměř.[online]. [cit. 2016-02-05]. Dostupné z: <http://www.pustimer.eu/>

²⁵ Informace čerpány z webových stránek: Vyhláška č. 213/2015 Sb., Ministerstvo financí ČR. [online]. 01. 09. 2015 [cit. 2016-02-14]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2015/vyhlaska-c-213-2015-sb-22395>

²⁶ Zinfo.cz. [online]. 27. 08. 2015 [cit. 2016-02-05]. Dostupné z: <https://www.zinfo.cz/extern/tender/detail/id/188>

4.2 Rozpočet Pustiměře pro rok 2016

Tab. 6 Rozpočet obce 2016

Příjmy	Kč	Výdaje	Kč
Daň z příjmů fyzických osob	4 260 000	Výdaje na opravy a udržování	10 000
Daň z příjmů právnických osob	3 400 000	Silniční doprava	222 300
Daň z přidané hodnoty	6 800 000	Čištění odpadních vod	5 000
Poplatky	663 000	Základní a mateřská škola	3 055 000
Daň z nemovitostí	1 800 000	Knihovnické činnosti	245 400
Neinvestiční přijaté dotace	625 500	Kultura, církev, sport, tělovýchovná činnost, volný čas mládeže	1 025 500
Běžný účet (součet předchozích)	17 548 500	Bytové hospodářství	20 000
Převody z rozpočtových účtů	500 000	Převody vlastním rozpočtovým účtům	500 000
Příjmy z prodeje zboží/služeb	33 000	Veřejné osvětlení, úklid v obci, ochrana obyvatel, veřejná zeleň, pečovatelské služby	4 598 600
Ostatní příjmy (úroky, činnost samosprávy)	268 000	Požární ochrana	320 000
Příjmy z pronájmu pozemků a nemovitostí	81 900	Zastupitelstvo obce, činnost místní samosprávy	6 972 600
		Poplatky za vedení účtu, splátky úvěru	1 457 000
Příjmy celkem	18 431 400	Výdaje celkem	18 431 400

Zdroj: upraveno podle Rozpočtu obce pro rok 2016²⁷

²⁷ Rozpočet. *Obec Pustiměř*. [online]. 14. 1. 2016 [cit. 2016-02-14]. Dostupné z: <http://www.pustimer.eu/file.php?nid=9701&oid=4780171>

Je nutné upozornit, že se rozpočet každoročně sestavuje ke konci předchozího roku, nebo na začátku daného roku, jako příklad uvedeme rok 2016. Obec sestavila rozpočet pro rok 2016 až 14. ledna 2016. V průběhu roku mohou ale nastat situace, kdy obec potřebuje vynaložit větší množství finančních prostředků na určitou událost, tudíž vydá rozpočtové opatření. V rámci tohoto rozpočtového opatření se přesouvají finanční prostředky příjmů a výdajů, aniž by se změnil jejich celkový schválený objem. Avšak vždy musí platit zásada vyrovnaného rozpočtu.

Z hlediska vývoje příjmů a výdajů pro rok 2016 budeme vycházet pouze z předběžných propočtů obce, protože skutečné příjmy a výdaje některých rozpočtových kapitol nejsou zatím známy. Příkladem jsou příjmy z pronájmu sokolovny, kdy obec na začátku roku netuší, kolik subjektů si bude chtít tuto budovu pronajmout.

4.2.1 Jednotlivé kapitoly rozpočtu, vývojový trend

Příjmy

Z hlediska vývoje daňových příjmů, konkrétně u daně z příjmů fyzických osob, můžeme vyzorovat změnu pro rok 2016, a to v částce přesahující 400 000 Kč, zvyšující rozpočet. Možným faktorem růstu tohoto příjmu je fakt, že hrubý domácí produkt ve 3. čtvrtletí roku 2015 dosahoval meziročního růstu 4,5 %²⁸. Toto navýšení daňových příjmů můžeme též přikládat změně Zákona o rozpočtovém určení daní z roku 2016, kde se změnil podíl z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně dle zákona o daních z příjmů. Tento podíl se změnil z 22,87 % na 23,58 %. U daně z příjmů právnických osob, daně z nemovitostí a DPH se dá říci, že z hlediska vývoje jsou částky stabilní. Vývoj příjmů z poplatků je též málo proměnlivý. S neinvestičními přijatými dotacemi počítá tato obec se samostatnou působností ve svých rozpočtech každý rok přibližně s částkou 600 000 Kč. Konkrétně pro rok 2016 by dotace měly činit, podle Ministerstva vnitra ČR 625 546 Kč²⁹. Je zřejmé, že zastupitelstvo při sestavování rozpočtu nevědělo, jakou částku skutečně od ministerstva obdrží, proto po obdržení finančních prostředků rozpočet upraví rozpočtovým opatřením. Tyto dotace obec dostává z krajského úřadu na výkon státní správy. Z dotací se hradí výlučně mzdy zaměstnanců obce, dotace odpovídá průměrně na mzdu 1,5 zaměstnance obecního úřadu. Pokud sečteme všechny předchozí příjmy, dostaneme stav běžného účtu, na něž tyto příjmy ze státního rozpočtu plynou.

Příjmy z prodeje zboží/služeb zahrnují: prodej turistických známek, publikace o Pustiměři, Atlas Pustiměře, příjmy z provozu knihovny, z místního rozhlasu, provozu hřiště, pohřební poplatky. Z minulých rozpočtů, lze vidět, že v roce 2014 byly pří-

²⁸ Tvorba a užití HDP – 3. čtvrtletí 2015. Český statistický úřad. [online]. 27. 11. 2015 [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ci/tvorba-a-uziti-hdp-3-ctvrtleti-2015>

²⁹ PŘÍSPĚVEK NA VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY. Ministerstvo vnitra České republiky. [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy-prispevek-na-vykon-statni-spravy-pro-rok-2016.aspx>

jmy z těchto prodejů nejvyšší, konkrétně 90 000 Kč, ale v ostatních letech se částky držely okolo 30 000 Kč. V roce 2014 byl nejvyšší výnos z pronájmu místního hřiště, konkrétně 70 000 Kč, což lze přiklánet tomu, že domácnosti měly více finančních prostředků, protože se ekonomika pomalu zotavovala z hospodářské krize, tudíž více utrácely své finanční prostředky za sport.

Do ostatních příjmů jsou přiřazeny příjmy z úroku, činnost místní samosprávy, zpětný odběr odpadů, který dosahuje nejvyšších částek, konkrétně 200 000 Kč.

Poslední položkou jsou příjmy z pronájmu, a to jak pozemků a nemovitostí, tak i pronájem 2 ks kontejnerů na textil. Co se týče pronájmu nemovitostí, tak obec v současné době pronajímá 8 obecních bytů, ale také obecní prostory které slouží k provozování podnikatelské činnosti. V budoucnosti také počítá s prodejem průmyslových a rodinných pozemků.

Ve výdajové oblasti můžeme v kapitole Bytové hospodářství vidět každoroční výdaj v podobě 20 000 Kč na drobný hmotný dlouhodobý majetek. Tento majetek hradí obec bývalým nájemníkům, kteří nakoupili nezbytné vybavení do obecních bytů a následně se odstěhovali a zařízení zde zanechali. Obec potom o toto vybavení povyšuje nájem současným nájemníkům.

Nejvyšších příjmů z pronájmu dosahovala obec v roce 2014, kdy se příjem pohyboval okolo 180 000 Kč, protože pronájem sokolovny vydělal obci 140 000, takto obdobně to bylo v roce 2013. Ale v následujících letech, tzn. v letech 2015, 2016, obec počítá s částkou pouze 40 000 Kč.

Výdaje

Nyní se zaměříme na oblast výdajů v rozpočtu obce. V první položce nalezneme výdaje na opravy a udržování. Zařadila jsem sem nákup na posypový materiál, opravy chodníků a odhrnování sněhu. Patří sem také výdaje na ozdravování hospodářských zvířat, na které obec vyčleňuje ze svého rozpočtu částku 10 000 Kč. Tato částka je z hlediska vývoje v čase stabilním výdajem.

Další položkou jsou výdaje na dopravní územní obslužnost, za kterou obec platí společnosti Kordis JMK, a. s. částku 50 Kč na 1/obyvatele, vynásobeno počtem obyvatel 1 745 v roce 2016 je to 87 300 Kč. Tato částka se v průběhu minulých let měnila pouze s vývojem počtu obyvatel, který každoročně stoupá.

Neměnnou položkou ve výdajové oblasti je každoroční čištění odpadních vod, které spočívá v odvozu fekálií mateřské školy.

Třetí nejvyšší výdajovou oblastí, kterou obec ze svého rozpočtu dotuje, je zřízená příspěvková organizace Základní a mateřská škola Pustiměř. Jedná se přibližně o částku 3 000 000 Kč, která jde na provoz této instituce, další několika desetitisícová částka s sebou nese náklady na úpravu počítačové třídy, povinné revize a běžnou údržbu tříd. Do rozboru financování této instituce se vrátíme v podkapitole 4.2.4. Nejvýznamnější výdajová položka – ZŠ a MŠ Pustiměř.

Do knihovnických činností řadíme mzdu knihovnice, která tráví v knihovně 9 hodin týdně, za což jí v roce 2016 náleží mzda 130 000 Kč ročně, po přepočtu na hodi-

novou mzdu přijdeme na částku 300 Kč pro tuto knihovnici. Je zřejmé, že tato výdajová kapitola by jistě zasloužila finanční úsporu. Mimo jiné sem řadíme i odvody, které souvisí se mzdou knihovnice, nákup nových knih a náklady na provoz knihovny.

Nejrozsáhlejší a zároveň druhou nejnákladnější kapitolou je kultura, církev, sport, tělovýchovná činnost, volný čas mládeže, což souvisí s názvem této práce, tedy poskytování veřejných služeb občanům obce. Zahrnujeme sem výdaje na mzdu kronikáře, příspěvky neziskovým organizacím, jako je MC Stonožka, Svaz postižených s civilizačními chorobami v ČR – ZO Pustiměř, Svaz dobrovolných hasičů, FK Pustiměř. Do těchto výdajů zahrnujeme výdaje potřebné pro revize místního rozhlasu, náklady na úroky plynoucí z úvěru, věcné dary pro narozené děti, revize plynu, komínů, tisk obecního zpravodaje 2x ročně, který je občanům roznášený zdarma. Dále jsou to výdaje na provoz sokolovny, mzdu správci kabin fotbalového hřiště a sokolovny a ostatní. I když tato kapitola nese v názvu také výdaje pro církev, obec neposkytuje církvi žádné příspěvky na provoz místní farnosti. Pokud si farnost zažádá, obec může poskytnout dotaci na opravu majetku, a to do výše nákladů z 50 % hodnoty opravy daného majetku patřící této farnosti. Nejnákladnější položku v této kapitole nacházíme v kapitole na provoz sokolovny, kde jsou nejdražší výdaje na elektrickou energii, plyn, nákup hmotného dlouhodobého majetku do kuchyňky v sokolovně, které se pohybují v řádu 100 000 Kč. V minulých letech byla vynakládána vysoká částka na sportovní zařízení v majetku obce, která spočívala v 500 000 Kč na mzdách správci hřišť. V rozpočtu pro rok 2016 již tato částka není, protože správce hřiště byl v říjnu 2015 propuštěn a v zimním období není správce potřeba. O dalším zaměstnání správce obec zatím v rozpočtu neuvažuje, případnou změnu bychom našli v rozpočtovém opatření roku 2016. Lze předpokládat, že zastupitelstvo tuto položku v rozpočtu tímto opatřením doplní, protože bude muset najmout správce, který bude na hřiště dohlížet. V rozpočtovém opatření z 30. 3. 2016 nalezneme nákup 20 ks cvičebních pomůcek právě do místní sokolovny.

Do bytového hospodářství řadíme nájemné za pronajatý pozemek a náklady na drobný hmotný dlouhodobý majetek. Náklady na venkovní osvětlení, nátěry, opravy stožárů veřejného osvětlení a pronájem vánočního osvětlení patří do kapitoly Veřejné osvětlení, úklid v obci, ochrana obyvatel, veřejná zeleň a pečovatelský. Můžeme zde najít položku, která se nazývá ostatní neinvestiční transfery obyvatelstvu, která nese částku 30 000 Kč. Tento transfer poskytuje obec svým občanům jako dotaci na fasádu svého domu. Samozřejmě obecní zastupitelstvo na začátku roku netuší, kolik občanů bude chtít tohoto benefitu využít, proto by obec v případě navýšení této částky opět využila rozpočtového opatření, a to buď ve zvýšení výdajů na poskytované dotace občanům, či snížení dané částky. Dále sem řadíme náklady na mzdy pracovníků pracovní čety, mzdu evidence hrobových míst, náklady na energii, pohonné hmoty do traktorů, sekaček, dále nákup dopravního značení, daň hrazenou z prodeje nemovitostí. Patří sem také náklady na sběr a svoz nebezpečných a komunálních odpadů, péče o vzhled obce a veřejnou zeleň. Počítáme sem i plat zaměstnance v pracovním poměru, který vykonává sociální péči pro sociálně slabší obyvatele. Do požární

ochrany řadíme výdaje na dětský tábor pořádaný dobrovolnými hasiči, zateplení hasičské zbrojnice, náklady na 2 hasičská vozidla, telefon aj. Tato částka je stabilním výdajem obecního rozpočtu. Dle zasedání zastupitelstva 30. března 2016 se předpokládá s opravou hasičských čerpadel, u které ještě není známa celková výše. Obec na tuto opravu žádala ze státního rozpočtu dotaci, ale ta bohužel nebyla schválena. Je zřejmé, že na dalším zasedání zastupitelstva proběhne další schvalování rozpočtového opatření v souvislosti s nákupem této služby.

Předposlední část zahrnuje složku s názvem „Zastupitelstvo obce“, která čítá částku okolo 1 500 000 Kč a zahrnuje odměny členům zastupitelstva, nutné odvody na zdravotní a sociální pojištění, cestovné, fond starosty. Zařadila jsem sem i část, která nese název Činnost místní správy a zahrnuje platy zaměstnanců v pracovním poměru, nutné odvody, nákup kancelářských potřeb, poštovné, telefony, cestovné výdaje a ostatní.

Důležitá položka, která stojí za zmínění je část, která se nazývá nespecifikované rezervy a stojí za zvýšením výdajů v této oblasti. V roce 2016 totiž zvýšila obec složku nespecifikované rezervy téměř o 300 %. V minulých letech čítaly tyto rezervy částku okolo 700 000 Kč, kdežto v roce 2016 tvoří necelé 3 000 000 Kč. Ze zasedání zastupitelstva vyplynulo, že obec navýšila tyto rezervy z toho důvodu, že se v roce 2016 chystá výstavba nové mateřské školy a zateplení restaurace Adélka, kterou má občan Pustiměře v pronájmu. Budova, ve které provozuje svoji živnost je v majetku obce. Také se počítá s revitalizací místního rybníka, u kterého se bude žádat dotace ze státního rozpočtu ve výši 100 000 Kč. Místní rybník je velice zanedbaný a proto se s ním počítá do budoucna jako se zdrojem vody pro místní družstvo, ale také jako odpočinková zóna pro místní obyvatele. Zastupitelstvo obce se rozhodlo v tomto roce ve velké míře investovat z toho důvodu, že dotace na rekonstrukci budov a revitalizaci rybníka mohly veřejné instituce obdržet pouze do konce roku 2016, následně již dotace veřejným institucím nebudou poskytovány. Jako zdroj možné náhrady dotací budou veřejným institucím poskytovány půjčky, u kterých bude stanovený 1,00 % úrok. Z toho důvodu se zastupitelstvo rozhodlo zažádat o dotaci jak na výstavbu MŠ, tak i na zateplení restaurace. Celková výše rezervy obce, dle zasedání obce k 30. 3. 2016 činila přes 5 mil. Kč.

Poslední položkou jsou poplatky za vedení účtu, které dosahují 40 000 Kč ročně a jsou stabilním výdajem obecního rozpočtu.

4.2.2 Poplatky v obci

1) Místní poplatek za užívání veřejného prostranství

Poplatek je splatný při užívání veřejného prostranství při době kratší než 2 dny v den zahájení užívání, ale při době delší než 2 dny je poplatek splatný nejpozději v den ukončení užívání. Sazba poplatku je fixně daná částkou v Kč za každý m². Jedná se o poplatek za umístění zařízení sloužících pro poskytování služeb, za provádění výkopových prací, za umístění stavebních zařízení, reklamních zařízení, zařízení cirkusů, skládek a ostatních. Obec si stanovuje také paušální částku za umístění reklamní-

ho zařízení 100 Kč/rok a za vyhrazení trvalého parkovacího místa 1 200 Kč/rok. Vývoj tohoto poplatku je stabilní, za poslední 4 roky je částka stejná, a to 40 000 Kč.

2) Poplatek za komunální odpad

Poplatníkem je každá fyzická osoba, při jejíž činnosti vzniká komunální odpad, plátcem je rovněž vlastník nemovitosti, kterému vzniká již zmiňovaný komunální odpad. Do výdajů obce můžeme přiřadit také částku 290 000 Kč pro rok 2016, která zahrnuje nákup bio popelnic, jejichž využívání a sběr je pro občany obce zdarma.

Sazba poplatku při nádobě typu „A“ (obsahu 120 l) je za čtrnáctidenní svoz 1 000 Kč/rok, při jednorázovém odvozu je 60 Kč a při pytlovém svozu je to 52 Kč. Splatnost poplatku je do 31. března daného roku. Osvobození platí pro osaměle žijící osoby, které mají částku sníženou o 670 Kč pro 2 osoby. Dále pro osoby, které jsou příjemci starobního důchodu, je částka snížena o 340 Kč, a u rodin, kde žijí nevýdělečné děti do 18 let, je za každého nevýdělečného člena snížena povinnost o 100 Kč. Příjmy v roce 2016 jsou 474 000 Kč a jedná se o stabilní příjem. Co se týče výdajů na nákup bio popelnic, výdaje jsou stabilní, ale v roce 2013 se odehrál velký nákup těchto nádob, kdy obec utratila částku 900 000 Kč.

Příjmy v roce 2016 za poplatek za komunální odpad dosáhnou výše 474 000 Kč, předpokládané výdaje na sběr a svoz komunálního odpadu tvoří částku 1 323 000 Kč + nákup bio popelnic 290 000 Kč + náklady na sběr a svoz nebezpečných odpadů, které by měly činit 110 000 Kč, celkové výdaje pro rok 2016 tedy činí 1 723 000 Kč.

3) Místní poplatek ze psů

Tento poplatek platí držitel psa při stáří psa víc jak 3 měsíce. Zcela osvobozeny od tohoto poplatku jsou nevidomí lidé. Za prvního psa platí občan 60 Kč, za druhého a každého dalšího psa 84 Kč. Za psa, jehož majitel je osoba, která je poživitelem invalidního/starobního/vdovského či vdoveckého důchodu platí částky snížené, a to za prvního psa 24 Kč a za druhého a každého dalšího psa platí 36 Kč. Příjmy za rok 2016 dosahují částky 19 000 Kč, stejně jako v minulých letech.

4) Místní poplatek ze vstupného

Tento poplatek se platí z kulturních, sportovních, prodejních či reklamních akcí z částky snížené o DPH. Platí ji fyzické/právní osoby, které akci pořádají. Ohlašovací povinnost je nejpozději 5 dnů před konáním dané události. Sazba je stanovena na 10 % při kulturní, sportovní akci. 15% sazba je stanovena pro reklamní a prodejní akce. Splatnost tohoto poplatku je 30 dnů od ukončení akce. Osvobození je stanoveno pro akce pořádané obcí Pustiměř, Základní školou, Mateřskou školou, Základní uměleckou školou Pustiměř, akce pořádané místními spolky.

5) Poplatek za pronájem kulturního zařízení

Tento poplatek platí pořadatel kulturní/sportovní akce za pronájem místní sokolovny. Za sál, vestibul, klubovny I+II, kuchyňku, WC zaplatí 4 000 Kč za 10 hodin pronájmu. Nad 10 hodin platí za každou započatou hodinu 400 Kč. Za vestibul, klubovny I+II, kuchyňku, WC platí pořadatel 150 Kč/hod. Pro různé kulturní akce je možnost zapůjčení a vyčištění ubrusů, kdy jeden kus stojí 20 Kč. Zapůjčení nádobí je v ceně pronájmu.

Další možností využití sokolovny je cvičení na sále, kdy pořadatel platí 80 Kč/hod. Veškeré akce, které jsou poskytovány pro děti, pořadatelé poplatek za pronájem prostoru neplatí. Formulář pro konání akce je k dostání na Obecním úřadě v Pustiměři.

4.2.3 Poskytovaná sociální péče

Obec poskytuje starším občanům sociální péči v podobě jednoho zaměstnance, který tuto službu občanům vykonává. Obec zaměstnává jednu osobu, která na hlavní pracovní poměr dochází každý den k předem daným starším občanům, aby jim pomohla s jejich domácností. Příkladem je starší nemohoucí paní, která nemá nikoho, kdo by jí v domácnosti pomohl. Sociální pracovnice dojde paní nakoupit, vyzvedne v okresním městě léky, umyje nádobí, poklidí v domě, poskytne nezbytnou zdravotní péči. Tak se pracovnice stará o určené starší obyvatele vesnice. Náklady na tuto péči jsou vyjádřeny v podobě platu sociální pracovnice, což pro rok 2016 činí částku 190 000 Kč, plus odvody na zdravotní a sociální pojištění, nákup gumových rukavic, služební mobil a náklady na cestovné. Obec stojí tato služba, která je poskytována vybraným občanům zdarma, 272 500 Kč pro rok 2016. Tato položka se z hlediska vývoje růstu výdajové položky nijak výrazně nemění.

4.2.4 Nejvýznamnější výdajová položka – ZŠ a MŠ Pustiměř

Tato výdajová položka v sobě nese základní školu, mateřskou školu, školní jídelnu, výdejnu stravy a také školní družinu. Z Výroční zprávy³⁰ pro rok 2014/2015 můžeme vysledovat, že tato instituce je financovaná ze Školského úřadu Jihomoravského kraje, také z rozpočtu obce Pustiměř a v neposlední řadě z projektů EU.

Na základní škole najdeme 222 žáků, společně s 18 učiteli, 2 vychovatelkami družiny, jednou učitelkou náboženství a 3 asistenty pedagogů, dále je tu ředitel školy, ekonomka, školník, vedoucí stravování, 3 kuchařky a 3 uklízečky. Školu nenavštěvují pouze místní žáci, je evidováno, že 94 žáků dojíždí do školy z okolních vesnic.

V mateřské škole nalezneme 84 dětí, které jsou rozmístěny do dvou odloučených pracovišť ve stejné obci. V rámci personálního zabezpečení je tu 6 odborně kvalifikovaných učitelek, jedna školnice a pomocná kuchařka.

Pro rozbor financování budeme využívat nejaktuálnější podklad, kterým je Výroční zpráva pro rok 2014/2015, kde je podrobně popsán Rozbor hospodaření základní a mateřské školy Pustiměř za rok 2014. Ve schváleném obecním rozpočtu pro rok 2014 byly plánované výdaje v kapitole Základní škola a mateřská škola 3 180 000 Kč, kdežto ve skutečnosti plynulo do společného rozpočtu pro základní a mateřskou školu 2 910 000 Kč, z toho 2 410 000 Kč pro základní a 500 000 Kč pro mateřskou školu. Je více než zřejmé, že 270 000 Kč měla obec ve svém rozpočtu jako rezervu, pro případnou nepříznivou událost, která mohla kdykoli nastat. Další mož-

³⁰ JITKA POSPÍŠILOVÁ. DOKUMENTY – ÚŘEDNÍ OZNÁMENÍ. Základní škola a Mateřská škola PUSTIMĚŘ. [online]. 31. 01. 2015 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://www.zs-pustimer.webz.cz/index1.htm>

ností je, že obec tyto peněžní prostředky šetřila do budoucna. Jak již bylo výše zmíněno, obec se připravuje v letošním roce na výstavbu nové mateřské školy. Tato částka musí být v průběhu roku upravena rozpočtovým opatřením, aby nedošlo k jejímu vyčerpání pro jiný účel. Souhrnné příjmy celé instituce tedy dosáhly výše 4 472 970,67 Kč (do této částky není započítána dotace z fondu EU, ani příspěvek od Školského úřadu Jihomoravského kraje). Obec se na těchto příjmech podílí 65 % (2 910 000 Kč). Zbytek těchto příjmů tvoří zaplacené stravné od soukromých subjektů, které činí přibližně 25 % z celkového rozpočtu, vyjma dotací z EU a příspěvku ze Školského úřadu. Dalším patrným příjmem do tohoto rozpočtu je platba od žáků, která tvoří cca 5 % tohoto rozpočtu. Podstatně nižšími částkami, které se na příjmové straně nachází, jsou bankovní úroky a příjmy za sběr papíru. V rozpočtu pro mateřskou školu nalezneme položku školné, která se podílí na celkovém rozpočtu dohromady se základní školou 3,68 %, kdežto na rozpočtu mateřské školy se tato položka podílí již výrazněji, tedy 25 %. Do výdajů které škola hradí z příspěvků z obecního rozpočtu, řadíme náklady na spotřebu materiálů, čisticí prostředky, náklady na učební pomůcky, výdaje za energie, opravy a údržbu, internet, pojištění a odpisy majetku, reprezentace instituce, bankovní poplatky, mzdové náklady, povinné odvody na zdravotní a sociální pojištění a ostatní. Po sečtení všech výdajů, které souvisí s provozem základní, i mateřské školy přicházíme k částce 4 450 114,85 Kč. Z hospodářského výsledku vykázaného organizací za rok 2014 můžeme usoudit, že škola hospodařila dobře, protože se jí podařilo hospodařit se ziskem, a to ve výši 22 855,82 Kč. Příjmy se rovnají výdajům v kapitole dotace, které byly poskytnuty této organizaci z fondů Evropské unie a ze školského úřadu Jihomoravského kraje, protože všechny získané finanční prostředky musely být vyčerpány.

Ze zasedání zastupitelstva obce byl oznámen i hospodářský výsledek Základní a mateřské školy za rok 2015, který činil – 46 096,58 Kč. Z toho důvodu muselo být uveřejněno rozpočtové opatření, které převedlo výše uvedenou částku z obecního rozpočtu do rozpočtu školy, aby došlo k vyrovnání účetnictví základní školy.

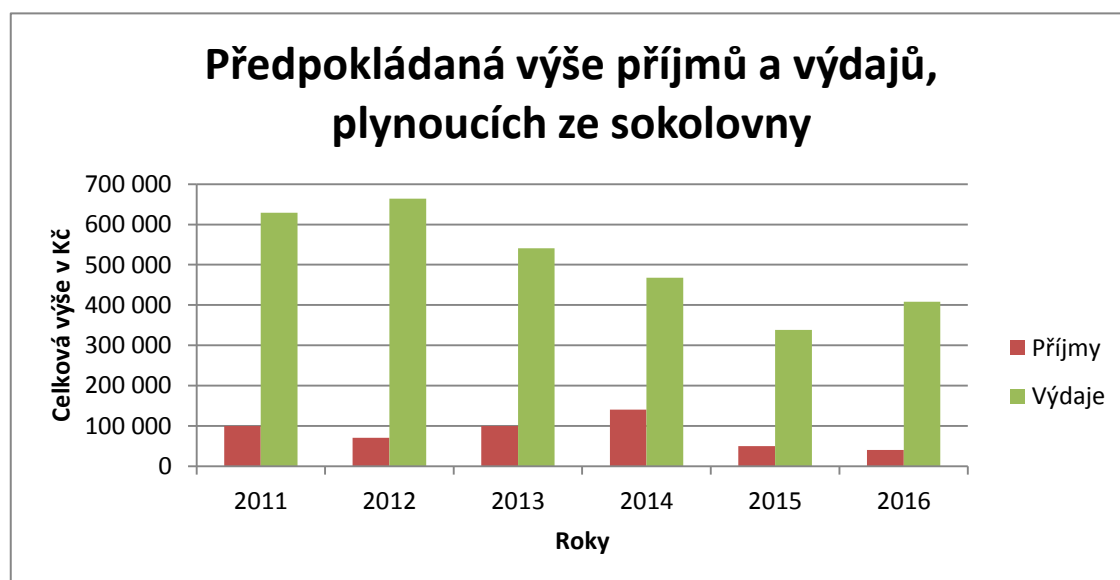
4.2.5 Sokolovna Pustiměř

Z pořádaných kulturních událostí, které se konají právě v této budově, můžeme zmínit například konání každoročních 3 plesů, hodovou zábavu, ostatkovou zábavu, které jsou poskytovány místními společenskými kluby. Další možností využití sokolovny je pronájem soukromým subjektům za výše uvedené poplatky. Budovu také využívají 2x týdně místní ženy ke sportovním účelům. Sokolovnu též využívá MC Stonožka, které tu pořádá jednou ročně bazárek pro děti, ovšem nájemné ze sociálních důvodů neplatí.

Z následujícího Obr. 4 vidíme předpokládanou výši příjmů a výdajů, které plynou ze sokolovny. Tyto příjmy i výdaje jsou obsažené v rozpočtech pro jednotlivé roky, jedná se ovšem o předběžné příjmy a výdaje, které se mohou v průběhu roku měnit. Například lze předpokládat, že celková předpokládaná výše příjmů v roce 2016 bude daleko nižší, než se uvádí v rozpočtu. V rozpočtu je předpokládáno, že příjmy by měly

tvořit 40 000 Kč, ale vzhledem k tomu, že koncem roku 2015 prasklo v sokolovně vodovodní potrubí a byla poškozena podlaha, tak se z důvodu oprav nekonal v obci ani jeden ze 3 každoročně pořádaných plesů. Díky tomu že je sokolovna pojištěna, výdaje na opravu by z obecního rozpočtu vůbec neměly být hrazeny. Ze zasedání zastupitelstva obce byla přesunuta celková částka 709 800 Kč z obecního rozpočtu na úhradu faktur za opravy této škody. V průběhu měsíce dubna 2016 bude tato částka uhrazena pojišťovnou zpět do obecního rozpočtu. K 30. 3. 2016 byla sokolovna pronajata celkem 3 soukromým subjektům i přes probíhající opravy parket a výmalbu.

Ve výdajích jsou obsaženy náklady na splátku úroků, poplatků z vedených úvěrových účtů, které byly poskytnuty na výstavbu nové sokolovny, náklady na energie, služby telekomunikací, radiokomunikací a pojištění sokolovny. Náklady na odměny lidem, kteří se v případě nějaké kulturní události starají o šatnu a vstup, do těchto výdajů zahrnuté nejsou, protože v rozpočtu nejsou přesně vymezeny. Nejedná se o zvláště vysokou částku. Trend je takový, že výdaje pozvolna klesají, ale příjmy se nezvyšují. Bylo by vhodné na tomto místě uvažovat o tom, jak by se dalo zlepšit využívání právě tohoto majetku.

Obr. 4 Předpokládaná výše příjmů a výdajů, plynoucích ze sokolovny
Zdroj: Výpočty z rozpočtů obce Pustiměř

4.3 Komplexní posouzení finanční situace vybrané obce

4.3.1 Finanční analýza

Finanční analýza je metoda, která hodnotí finanční hospodaření ekonomické jednotky. Využitím podkladů z účetnictví obce se zaměříme na zhodnocení finanční situace k 31. 12. 2015. Hodnocení provedeme pomocí vybraných poměrových ukazatelů

z finanční analýzy. Vycházet budeme ze stavových výsledků z Rozvahy a Výkazu zisku a ztráty, které byly platné k 31. 12. 2015. Ze standartních ukazatelů finanční analýzy jsme vybrali ukazatele platební schopnosti, výnosnosti a dlouhodobé finanční rovnováhy.

Ukazatele platební likvidity nám znázorňuje Tab. 7. Čistý pracovní kapitál můžeme vyjádřit situací, kdyby obec splatila všechny své krátkodobé závazky, zbylo by jí na bankovním účtu 4 328 086 Kč. Dle níže uvedeného vidíme, že z tohoto hlediska je na tom obec velice dobře, můžeme předvídat, že následující ukazatele se ponесou ve stejném pozitivním duchu. Dle doporučených hodnot pro běžnou likviditu, které by se měly pohybovat v rozmezí 2,5 - 1,5, se obec nachází v tomto rozmezí, tudíž nemá s tímto ukazatelem sebemenší problém. Zejména v budoucnu by neměla nastat situace, že by obec neměla dostatek finančních prostředků na úhradu krátkodobých závazků, jako jsou například mzdy zaměstnancům, nebo úhrady faktur dodavatelům. Rychlejší a přesnější přeměnu nám značí pohotová likvidita, která bere z oběžných aktiv v potaz pouze krátkodobé pohledávky a finanční majetek. Jelikož zásoby z oběžných aktiv tvoří minimální částku, je tento ukazatel téměř totožný jako likvidita běžná. Lze to přisuzovat tomu, že doporučené hodnoty jsou dané pro podnikatelské subjekty, které mají zásoby, kdežto v rozvaze obce nalezneme pouze nízký stav zásob. Z hlediska doporučených hodnot pro okamžitou likviditu, obec vybočuje, avšak ne v negativním smyslu. Doporučené hodnoty jsou v rozmezí 1,1 - 0,2 a obec má 1,47. Jak nám praxe napovídá, není žádnou výjimkou, že tento ukazatel u jiných municipálních institucí přesahuje toto rozmezí i dvojnásobně.³¹ Z dostupných finančních zdrojů je obec schopna uhradit všechny krátkodobé závazky, které v Rozvaze čítá. Přesvědčuje nás o tom fakt, že více než 60 % z oběžných aktiv tvoří krátkodobý finanční majetek, z čehož je patrná úhrada krátkodobých závazků. Nabízí se ovšem otázka, zda obec dobře využívá své peněžní prostředky a chová se ekonomicky racionálně. Neleží peníze na účtu „ladem“? Obec má na svém běžném účtu obrovské množství peněz, které není zhodnoceno.

Při měření likvidity je důležité upozornit na to, že vycházíme ze stavových ukazatelů, které jsou aktuální pouze k určitému okamžiku, tedy k 31. 12. 2015.

³¹ Informace čerpána z: KRAFTOVÁ, I. *Finanční analýza municipální firmy*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2002. 206 s. Dílčí ukazatele finanční analýzy municipální firmy. 119 s. ISBN 8071797782.

Tab. 7 Vypočtené ukazatelé platební schopnosti

Ukazatel	Výsledek
Čistý pracovní kapitál	4 328 086 Kč
Běžná likvidita	2,38
Pohotová likvidita	2,33
Okamžitá likvidita	1,47

Zdroj: Interní doklady obce Pustiměř

Ukazatele výnosnosti, rentability, či návratnosti, nám zobrazuje Tab. 8. Rentabilita aktiv (ROA) nám ukazuje, že z dostupných aktiv se obci daří generovat zisk 0,0356 Kč. Kdežto rentabilita vlastního kapitálu (ROE) nám vyjadřuje, že výnosnost vloženého kapitálu se pohybuje 0,0353 Kč. ROS je rentabilitou tržeb, kde porovnáváme vztah mezi ziskem a tržbami. Rentabilitu tržeb můžeme následně interpretovat, jako 2,9481 Kč zisku připadne na 1 Kč tržeb. Výnosnost dlouhodobě investovaného kapitálu značí ROCE, kde 0,03623 Kč provozního výsledku hospodaření před zdaněním obec dosáhla z 1 Kč, kterou investovala. Vidíme, že se tato hodnota pohybuje v opravdu nízkých částkách. Dá se říct, že obec nedokáže z investovaných finančních prostředků dobře generovat zisk.

Tab. 8 Vypočtené ukazatele výnosnosti

Ukazatel	Výsledek
ROA	0,0356
ROE	0,0353
ROS	2,9481
ROCE	0,0362

Zdroj: Interní doklady obce Pustiměř

Poslední a zároveň nejdůležitější jsou ukazatelé dlouhodobé finanční rovnováhy neboli zadluženosti, které nám zobrazuje Tab. 9. U koeficientu samofinancování vidíme, že obec je soběstačná a téměř veškeré potřeby si hradí sama. Ukazatel zadluženosti je také poměrně nízký, necelé 3 %, což ohlašuje nízkou míru krytí obecních potřeb z cizích zdrojů. Můžeme usoudit, že obec je finančně nezávislá, což s sebou přináší výrazně nízké věřitelské riziko. Finanční páka je poměrně nízkého rozsahu, nedosahující ani 3 %, podobně jako ukazatel zadluženosti. Úrokové krytí nám říká, že úroky jsou téměř 110 krát kryty výsledkem hospodaření, což může značit příznivou ekonomickou situaci pro potenciální investory.

Tab. 9 Vypočtené ukazatelé zadluženosti

Ukazatel	Výsledek
Koef. samofinancování	97,20 %
Ukazatel zadluženosti	2,80 %
Finanční páka	0,0284
Úrokové krytí	109,52

Zdroj: Interní doklady obce Pustiměř

Pro srovnání s hospodařením minulého období můžeme využít Soustavu informativních a monitorujících ukazatelů hospodaření obce k 31. 12. 2012, kterou vede Ministerstvo financí ČR³². V současnosti se obec dostává k pozitivnějším ukazatelům, než tomu bylo v roce 2012. Celková zadluženost klesla z 6 % na 2,76 %, což je zapříčiněno snižováním dluhu obce. Dalším zjištěním je zvýšení ukazatele běžné likvidity, z 1,51 se v současnosti dostává na hodnotu 2,38. Zjištěné ukazatele likvidity nám značí, že obec je velice likvidní, protože drží na svém běžném účtu částku převyšující o 1 400 000 Kč krátkodobé závazky. Je důležité upozornit na fakt, že peněžní prostředky, které jsou v držbě na běžném účtu, nejsou nikterak zhodnoceny. Možným důvodem držení množství peněz jsou plánované investice do rekonstrukce budovy a stavby nové MŠ.

4.3.2 Ukazatelé SIMU k 31. 12. 2015

A. Informativní ukazatele

- 1) Počet obyvatel k 31. 12. 2015³³: 1754 občanů
- 2) Příjmy celkem: 17 898 500 Kč
- 3) Úroky (dle interních informací obce): (34 395 Kč + 20 637 Kč): 55 032 Kč
- 4) Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků v roce 2015:
 1. úvěr: 1 848 000 Kč
 2. úvěr: 918 000 Kč
 Celkem obec uhradila v roce 2015 za splátky půjčených peněžních prostředků 2 766 000 Kč.

³² Informace dostupné z:

<http://www.info.mfcr.cz/cgibin/ufis/iufismon/readDotaz.pl?obdobi=20121200&ico=292231>

³³ HAVEL, Mgr. Radek. *Český statistický úřad: Počet obyvatel v obcích - k 1. 1. 2016* [online]. 2016 [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich>

5) Dluhová služba celkem³⁴: 2 821 032 Kč

Daný ukazatel nám značí, jakou finanční částku obec v roce 2015 zaplatila celkem za uhrazené úroky, splátky vydaných dluhopisů, splátky jistin a splátky leasingu.

Tab. 10 Dluhová služba k 31. 12. 2015

Číslo řádku	Název položky	Odkaz na rozpočtovou skladbu	Stav k 31. 12. 2015
1	daňové příjmy (po konsolidaci)	třída 1	17 014 700,-
2	nedaňové příjmy (po konsolidaci)	třída 2	383 800,-
3	přijaté dotace	položka 4112 + 4212	613 700,-
4	dluhová základna	ř. 1 + ř. 2 + ř. 3	18 012 200,-
5	úroky	položka 5141	55 032,-
6	splátky jistin a dluhopisů	položky 8xx2 a 8xx4	2 766 000,-
7	splátky leasingu	položka 5178	0,-
8	dluhová služba	ř. 5 + ř. 6 + ř. 7	2 821 032,-
9	ukazatel dluhové služby	ř. 8 děleno ř. 4	0,1566

Zdroj: Interní doklady obce Pustiměř

6) Ukazatel dluhové služby: 16%

Výše zmiňovaný ukazatel sleduje hospodaření obcí a schopnost obcí vypořádat se s finančními závazky. Vláda České republiky stanovila, že tento ukazatel nesmí dosahovat vyšší hodnoty než 30%. Pokud by obec tuto hranici překročila, byla by vyzvána dopisem Ministerstva financí k odůvodnění tohoto stavu. Zároveň by byla zbavena možnosti žádat o dotace, protože při žádosti by jí byla dotace automaticky zamítnuta. Tato situace se ale Pustiměře netýká, jak jsme mohli vidět již z předchozích ukazatelů, obec nemá s financováním svých finančních závazků sebemenší problém.

7) Rozvaha aktiv a pasiv, viz Příloha A: Rozvaha obce Pustiměř k 31. 12. 2015

8) Cizí zdroje a přijaté návratné finanční výpomoci: 4 549 299,87 Kč

9) Stav na bankovních účtech: 4 594 477,68 Kč

Při srovnání dvou předcházejících ukazatelů, tedy stavu cizích zdrojů a stavu bankovních účtů vidíme, že pokud by obec bezhotovostně zaplatila veškeré cizí zdroje, zbyla by jí nejen oběžná, dlouhodobá aktiva, ale ještě 45 tis. Kč na bankovním účtu.

³⁴ KOTRBA, Ing. R. Deník obce: Zprávy Ministerstva financí ČR - číslo 3 ročník 2004. : 1. *Regulace zadluženosti obcí a krajů* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z:

http://www.denik.obce.cz/go/dokumenty/Z_mf/rok_04/3_04/text3_04.htm

10) Úvěry a komunální obligace, viz Tab. 11

Tab. 11 Zbývající částky jistin úvěrů

Úvěr	Zbývající částka	Splaceno
první úvěr (12 mil. Kč)	1 232 000 Kč	10 768 000 Kč
druhý úvěr (5,1 mil. Kč)	535 500 Kč	4 564 500 Kč

Zdroj: Interní doklady obce Pustiměř

11) Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy: 0 Kč

12) Zadluženost celkem (zbývající částky úvěru): 1 767 500 Kč

Obci zbývá uhradit ještě 1 767 500 Kč, aby uhradila své úvěrové závazky. Předpoklad je takový, že v srpnu roku 2016 budou tyto závazky věřitelům zcela uspokojeny.

14) Podíl zadluženosti na cizích zdrojích v %: $(1\,767\,500/4\,549\,299,87)$: 39%

Díky tomuto ukazateli vidíme, že cizí zdroje se na celkové zadluženosti podílí 39%.

15) Cizí zdroje na 1 obyvatele: $(4\,549\,299,87/1\,754)$: 2 594 Kč

Na jednoho obyvatele obce Pustiměř připadá v průměru 2 594 Kč dluhu z obecního rozpočtu, což značí nízkou zadluženost obce. Pokud bychom vzali v potaz všechny obyvatele ČR (k 31. 12. 2015 bylo evidováno 10 553 843³⁵ obyvatel), tak na jednoho obyvatele připadá v průměru 0,43 Kč dluhu z obecního rozpočtu obce Pustiměř.

16) Oběžná aktiva: 7 535 526,40 Kč

17) Krátkodobé závazky: 3 127 300,87 Kč

Při srovnání krátkodobých závazků a oběžných aktiv můžeme říci, že pokud by obec ze svých oběžných aktiv uhradila veškeré krátkodobé závazky, musela by vynaložit pouze polovinu těchto aktiv, což značí příznivou finanční situaci.

B. Monitorující ukazatele

13) Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům: 2,8%

18) Celková (běžná) likvidita: 2,38

Je důležité upozornit na fakt, že obecní rozpočet je z převážné části napojený na rozpočet státu, a je jím de facto ovlivňován. Změny v rozpočtovém určení daní ve velké míře mění obecní rozpočty. Finanční situace obcí je závislá na principu přerozdělování peněžních prostředků. Tento princip podléhal v minulosti řadě změn, současnou

³⁵ Český statistický úřad: Počet obyvatel v obcích - k 1. 1. 2016 [online]. 2016 [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich>

podobu principu přerozdělování peněžních prostředků ze státního rozpočtu do rozpočtu obcí můžeme nalézt v kapitole **3.3.2 Daňové příjmy**. V uvedené kapitole vidíme, že daňové příjmy obce jsou ve velké míře závislé na počtu obyvatel. Pro rok 2016 došlo ke změně v přerozdělovacím mechanismu pouze ve výši příjmů u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, a to k navýšení o 0,71%. Obec Pustiměř zaznamenala tuto změnu navýšením příjmů do obecního rozpočtu částkou 11 846,-Kč, což odpovídá zvýšení příjmů, oproti minulému roku, o 1,93%³⁶. V roce 2016 byly daňové příjmy obce ve výši 625 546 Kč, v roce 2015 dosáhly příjmy částky 613 700 Kč. Zvýšení daňových příjmů můžeme vysvětlit nejen zvýšením výše uvedené daně, ale také zvýšením celkových příjmů do státního rozpočtu, v důsledku zvýšení hrubého domácího produktu³⁷.

4.3.3 SWOT analýza financování obecního rozpočtu

Abychom mohli navrhnout možná zlepšení finanční situace v obci, využijeme k tomu SWOT analýzu, která bude vycházet z analyzovaných informací v této práci. SWOT analýza spočívá v identifikaci příležitostí a hrozeb, které ovlivňují obecní rozpočet z vnějšího prostředí. Důležitou součástí této analýzy je identifikace silných a slabých stránek, které ovlivňují obecní rozpočet z vnitřního prostředí. SWOT matice bude vycházet z následujících zjištění:

Příležitosti

- ekonomická situace v České republice (růst HDP/1obyvatel)
- změny v rozpočtovém určení daní (zvýšení příjmů do obecního rozpočtu)
- nezaměstnaní v obci³⁸
- každoroční nárůst obyvatel³⁹
- možnost dotací ze státního/evropského rozpočtu
- nová nabídka veřejných služeb

Hrozby

- rozpočet obcí, zejména jejich finanční situace, jsou závislé na právním určení, legislativě daného státu
- změny v rozpočtovém určení daní (snížení příjmů do obecního rozpočtu) jsou mocným nástrojem přerozdělování finančních prostředků v rozpočtech obcí

³⁶ Příjmy z roku 2015 dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy-pro-rok-2015.aspx>

³⁷ Tvorba a užití HDP – 3. čtvrtletí 2015. Český statistický úřad. [online]. 27. 11. 2015 [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ci/tvorba-a-uziti-hdp-3-ctvtleti-2015>

³⁸ Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Generální ředitelství Úřadu práce ČR, 2017 [cit. 2017-03-19].

³⁹ Informace dostupné z:

<https://www.obyvateleceska.cz/vy%C5%A1kov/pustim%C4%9B%C5%99/593508>

- daňové příjmy v rozpočtu obcí jsou závislé na příjmech, které plynou do státního rozpočtu (podíl daňových příjmů na celkových příjmech v rozpočtu obcí je více jak 80%⁴⁰)
- kontroly hospodaření obcí státním aparátem, zejména při poskytování dotací
- neochota místních občanů účastnit se veřejných akcí
- konkurence okolních vesnic (v každé vesnici nabízí pronájem sokolovny)

Silné stránky

- nízká zadluženost
- příznivá finanční situace (na základě zjištěných informací z finanční analýzy)
- rozsáhlé investice do majetku (sokolovna)
- stabilní, každoročně vyrovnaný rozpočet

Slabé stránky

- nevyužívané prostory, (sokolovna) kvůli vyšší ceně za pronájem oproti okolním obcím:
 - Zelená Hora* (celkový pronájem pro kulturní akci na den)⁴¹
 - sál, přísálí, galerie, ostatní prostory, v letním období (1. 6. – 30. 9.)
1 800 Kč
 - sál, přísálí, galerie, ostatní prostory, v zimním období (1. 10. – 31. 5.)
2 200 Kč
 - Nezamyslice* (celkový pronájem pro kulturní akci)⁴²
 - velký sál včetně barového občerstvení za 250 Kč/hod
 - velký sál včetně barového občerstvení 2 500 Kč/den
 - přísálí včetně barového občerstvení za 2 000 Kč/den
- neekonomické využívání peněžních prostředků (využívání zahradnické společnosti)
- vysoké náklady na provoz nevyužívané sokolovny, které plynou z rozpočtu obce (energie, úroky, pojištění).

Z následující SWOT matice vytvoříme 4 strategie, pomocí kterých navrheme obecnímu zastupitelstvu možné zlepšení finanční situace.

⁴⁰ Vliv výnosu daně z příjmů FO ze samostatně výdělečné činnosti a daně z příjmů PO na příjmovou stránku rozpočtu obce: Pavla Koťátková Stránská. REGIONÁLNÍ ROZVOJ MEZI TEORIÍ A PRAXÍ [online]. 2012 [cit. 2017-03-19]. Dostupné: http://www.regionálnírozvoj.eu/sites/regionalnirozvoj.eu/files/08_kotatkovastranska_vliv_vynosu_dane_z_prijmu.pdf

⁴¹ Obec Zelená Hora. Nabídka k pronájmu. [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: http://www.zelenahora.eu/assets/File.ashx?id_org=19272&id_dokumenty=40780

⁴² Společenský život. Vítá Vás městyš Nezamyslice. [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.nezamyslice.cz/file.php?nid=2065&oid=4218339>

Tab. 12 SWOT matice

	Silné stránky	Slabé stránky
Příležitosti	1. strategie SO	2. strategie WO
	MAXI - MAXI	MINI - MAXI
Hrozby	3. strategie ST	4. strategie WT
	MAXI - MINI	MINI - MINI

Kombinací silné stránky a příležitosti nám vzniká 1 strategie, kterou je možné zlepšit financování obecního rozpočtu. Pokud bychom vzali místní sokolovnu a navrhli pro ni adekvátní možnost využití místními obyvateli, mohla by nám nová služba nejen zvýšit celkové příjmy v rozpočtu, ale také mírně snížit závislost obecního rozpočtu na státním rozpočtu. Možným návrhem nově poskytované veřejné služby je promítání filmů či pohádek pro širokou veřejnost. Toto promítání by se odehrávalo v hlavním sále, kde je projektor i plátno k dispozici. Židliček k sezení je dostatek, případně se mohou zapůjčit z místní základní školy. Nabízí se ovšem otázka, která souvisí částečně s možnou hrozbou pro tuto akci, a to je nedostatečný zájem ze strany veřejnosti. Pokud by zájem o tuto akci nebyl dostatečný, nepokryl by ani náklady na tuto službu, nemělo by význam tuto akci pořádat.

Druhá možná strategie, která by zlepšila financování rozpočtu, vychází přímo z analýzy obecního rozpočtu. Příležitostí jsou nezaměstnaní obyvatelé v obci a slabou stránku v rozpočtu nacházíme v neekonomickém rozdělování peněžních prostředků. Návodem k úspoře peněžních prostředků může být najmutí veřejně prospěšného pracovníka, který je evidovaný na úřadu práce v místním okresním městě. I přesto, že obec zaměstnává 4 pracovníky pracovní čety, kteří vykonávají úklid v obci, z obecního rozpočtu se platí zahradnické společnosti za údržbu zeleně v obci. Práci jako je hrabání listí, sekání trávy, zastřihávání keřů a úklid na hřbitově může vykonávat i osoba, která je uchazečem o zaměstnání a je evidovaná v evidenci uchazečů o zaměstnání nepřetržitě a déle jak 12 měsíců, u osob starších 50 let to může být více jak 6 měsíců. V kapitole obecního rozpočtu pro rok 2016 je za úklid čekáren předpokládán výdaj 12 000 Kč, za údržbu zeleně v obci je to 115 000 Kč a za údržbu na hřbitově a v okolí kostela 35 000 Kč. Předpokládaná výše 162 000 Kč může být přitom obcí uspořena. Měsíční příspěvek ze státního rozpočtu na jednu osobu může být poskytnutý až do výše 10 000 Kč.⁴³ Tento příspěvek bude obci poskytován 6 měsíců, čímž obec může uspořit v roce 2016 částku více než 162 000 Kč. Pokud by obci 6 měsíční práce nestačily, může po půl roce najmout jiného pracovníka, vedeného v evidenci uchazečů o zaměstnání a příspěvek na něho opět obdržít.

⁴³ Informace čerpány z: Aktivní politika zaměstnanosti. Integrovaný portál MPSV: Úřad práce ČR. [online]. 9. 2. 2016 [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/zlk/aktivni_politika_zamestnanosti

Dle statistiky nezaměstnanosti, kterou zpracovává Úřad práce ve Vyškově, pod záštitou Ministerstva práce a sociálních věcí, bylo k 23. 3. 2017 evidováno na Úřadě práce celkem 32 uchazečů⁴⁴ o zaměstnání z obce Pustiměř. Z následující Tab. 13 vidíme, že nejvíce nezaměstnaných osob je vyučených. Lze tedy předpokládat, že tyto osoby by mohly vykonávat právě výše uvedené pomocné práce v obci Pustiměř.

Tab. 13 Nezaměstnaní v Pustiměři

Vzdělání	Počet
základní	3
vyučen	21
maturita	6
vyšší odborné	1
vysokoškolské	1

Zdroj: Informace čerpány na úřadě práce ve Vyškově

Třetí strategie se zaměřuje na kombinaci silné stránky (nově vystavená sokolovna a možnost jejího pronájmu) a hrozby (konkurence z okolních vesnic). Proto, abychom mohli zvýšit příjmy z pronájmu sokolovny, je třeba navrhnout takovou strategii, která motivuje občany/pořadatele kulturních akcí k tomu, aby opakovaly pronájem sokolovny právě v Pustiměři. Tato strategie spočívá v podobě slevy při opakovaném pronájmu sokolovny, kterou okolní vesnice nenabízí.

Poslední strategie vychází z nevyužívaných prostor (slabá stránka) a neochoty místních občanů (hrozba) účastnit se veřejných akcí, jako jsou plesy, zábavy... Možným návrhem je uveřejnění nabídky pronájmu sokolovny na internetových stránkách obce. Všichni, kdo zavítají na stránky obce, naleznou potřebné informace o aktuálním dění, o všech příspěvkových organizacích, sestavených obecních rozpočtech, historických údajích, ale zmínka o pronájmu sokolovny tu nikde uvedena není. Ten kdo má zájem si budovu pronajmout, musí jít na obecní úřad osobně a vyžádat si žádanku. Každý obecní úřad by se měl přizpůsobit aktuálním trendům, a to platí i v tomto případě. Kdyby byl na internetových stránkách ceník, případně online formulář, rozšířilo by se povědomí o možném pronájmu i pro okolní zájemce. V internetové sekci pronájem sokolovny by mohla být zmínka o tom, že se v sokolovně mohou pořádat i různé soutěže, firemní oslavy, či propagační akce nebo i jiné události. Jelikož obecní úřad platí infromatickému pracovníkovi za správu stránek, tato drobná změna by obecní rozpočet nenarušila. Zároveň by zde mohla být zmínka pro pořadatele kulturních akcí o možnosti poskytnutí slevy při opakovaném pronájmu, viz předchozí strategie.

Jak vyplývá z příležitostí i hrozeb, obecní rozpočet je závislý na státním rozpočtu, na právním a legislativním určení daní, změnách v rozpočtovém určení daňových vý-

⁴⁴ Integrovaný portál ministerstva práce a sociálních věcí: Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Generální ředitelství Úřadu práce ČR, 2017 [cit. 2017-04-01].

nosů. Proto je třeba dobře zvážit veškeré investice, které z obecního rozpočtu plynou. Výše uvedené strategie by mohly vést ke zlepšení financování obecního rozpočtu tak, aby obec neměla problém s financováním stávajících, ale i budoucích investic.

4.4 Návrh veřejné služby

Z návrhů možných zlepšení, které jsou nastíněny v kapitole 4.3.3 SWOT analýza financování obecního rozpočtu, jsme identifikovali návrh nové veřejné služby v podobě promítání filmů, či pohádek v místní sokolovně. Z předešlých kapitol je zřejmé, že místní sokolovna není zdaleka tak dobře využívaná, jak se zpočátku plánovalo.

Nabízí se ovšem otázka, zda by byl dostatečný zájem ze strany místních občanů o využívání nově nabízené služby. Prostřednictvím průzkumu veřejného mínění by bylo možné zjistit odpověď na tuto otázku. Pomocí dotazníku, který by koloval po celé obci, by obec také mohla lépe segmentovat potenciální zákazníky promítání, lépe odhadnout, jak často filmy pro dospělé, či pohádky pro děti uskutečňovat. Tento dotazník by byl anonymní a lidé by ho odevzdávali na obecním úřadě.

Možnou odezvou na tuto nově nabízenou veřejnou službu je uveřejňování reakcí spokojených, či méně spokojených občanů na sociálních sítích, které by opět spravoval buď inženýrský pracovník, anebo brigádník. Neméně důležitou potřebou je zjištění celkových nákladů za promítání a samozřejmě stanovení takového poplatku, který bude uspokojivý jak pro obecní rozpočet, tudíž by přinášel vyšší příjmy z pronájmu sokolovny, ale též i pro spokojené občany obce, kteří by mohli využívat dalšího kulturního zpestření každodenního života. Do jednotlivých nákladových položek musíme započítat náklady na energie, rozpočítat výše uvedené náklady, které obec platí každý měsíc, a také amortizaci technického zařízení, které bude při promítání filmů pro dospělé, ale též malé děti, využíváno. Dalším důležitým nákladem bude v zimních měsících potřeba člověka, který bude obsluhovat šatny a dohlížet na bezpečný provoz po dobu promítání. Následující odměna bude pro člověka, který bude připravovat nabídku promítaných filmů, zajistí techniku a také spouštění filmů a následně uklidí sokolovnu. Tyto odměny by nemusely být vysoké, šlo by o dohody o provedení práce a práce by se mohla nabídnout místním studentům.

5 Diskuse a závěr

Dle České bankovní asociace 44 obcí⁴⁵ překročilo v roce 2013 hraniční hodnoty, které signalizují dle Ministerstva financí ČR ukazatele SIMU. Jedná se o 18 ukazatelů, u kterých Ministerstvo financí sleduje především míru zadlužení a likviditu. Tyto ukazatele, které se vztahují pouze na obce, se počítají a hodnotí do března následujícího roku za předcházející účetní období, kterým je kalendářní rok. Dopisy od Ministerstva financí se obcím, které nesplňují vymezené hodnoty ukazatelů, rozesílají v dubnu a do června musí obce nežádoucí ekonomický stav zdůvodnit a navrhnout možná zlepšení finanční situace. Ministerstvo financí následně o finanční situaci obcí informuje vládu České republiky. Z výše uvedených 44 municipalit bylo 36 obcí do 500 obyvatel a jedna obec byla nad 2 000 obyvatel, zbývajících 7 obcí mělo vyšší počet obyvatel. V roce 2012 překročilo limit obou stanovených ukazatelů (celková likvidita a podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům) celkem 47 obcí, kdežto v roce 2013 to bylo o 3 obce méně⁴⁶. V následujících letech je třeba se stále soustředit na pomoc především malým obcím (do 500 obyvatel) s investičním rozhodováním, aby počet zadlužených obcí každoročně ubýval. Je zcela zjevné, že pouze dopis, kterým Ministerstvo financí vyzývá obce ke zdůvodnění neuspokojivého stavu, nestačí k pomoci s negativní finanční situací, ve které se některé obce nacházejí.

V literární práci se zabývám problematikou hospodaření obce se samostatnou působností. Cílem práce je komplexní zhodnocení celkové finanční situace obce. Prostřednictvím analýzy obecního rozpočtu je v práci kladen důraz na efektivní využívání majetku a zdrojů. Dílčím cílem práce jsou návrhy možných zlepšení v oblasti finanční situace obce Pustiměř.

Teoretická část práce je věnovaná definici obce, jejímu zastupování a následně skladbě obecního rozpočtu. Vzhledem k tomu, že se obce snaží ve velké míře investovat prostřednictvím cizích zdrojů, v práci je zmínka i o zadluženosti obcí a jejím monitoringu. V neposlední řadě se v této části objevuje i část, která se zabývá metodami hodnocení kvality a efektivnosti poskytovaných veřejných služeb obcemi.

Od uvedených teoretických poznatků následně přistupujeme k praktické části, která plní uvedené cíle. Prostřednictvím rozpočtů z jednotlivých roků (2013, 2014, 2015, 2016) jsme mohli vysledovat trend, který se objevuje v jednotlivých položkách. Abychom mohli provést ucelené finanční zhodnocení aktuální ekonomické situace, byl nutný popis jednotlivých poplatků, které obec po svých občanech požaduje, a také nejdůležitějších a nejnákladnějších služeb, které obec naopak svým občanům poskytuje. Z interních dokladů obce (Rozvaha a Výkaz zisků a ztráty z prosince 2015) jsme

⁴⁵ Jan Matoušek. *Insolvence obcí – kompromis mezi obcemi a bankami?*. Svaz měst a obcí České republiky: Program. [online]. 03. 12. 2014 [cit. 1970-01-01]. Dostupné

z: <http://smocr.cz/data/fileBank/d3e8b88a-9968-4ad1-9dd8-1723959ce71e.pdf>

⁴⁶ PROVAZNÍKOVÁ, ROMANA. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2015, 280 s. *Zadluženost územních samospráv v ČR a její vývoj*. 186 s. ISBN 978-80-247-2097-5.

následně vypočítali hodnoty, které nám pomohly splnit uvedený cíl práce. Finanční situace obce Pustiměř je příznivá, ukazatel běžné likvidity dosahoval k 31. 12. 2015 hodnoty 1,47, což pro potenciální investory může být dobrou známkou i z hlediska solventnosti a návratnosti investovaného kapitálu. Tomuto tvrzení napomáhá i skutečnost, že obec drží na svém běžném účtu částku, která převyšuje o 1 440 tis. Kč krátkodobé závazky. Ukazatel výnosnosti dlouhodobě investovaného kapitálu dosahuje méně příznivých hodnot, vzhledem k tomu, že se obci nedaří z dostupných dlouhodobých investic generovat zisk, proto se následující návrhy ke zlepšení finanční situace, zaměřují především na místní sokolovnu. Co se týká ukazatele zadluženosti, tak je na tom obec neobvykle uspokojivě. Je více než zřejmé, že obec si financuje své výdaje z více než 97 % sama, což značí finanční samostatnost. Zmiňovanému faktu také přispívá ukazatel úrokového krytí, který dosahuje hodnoty 109,52. Podobné příznivé hodnoty jsme vypočítali i pomocí ukazatelů, plynoucích ze soustavy informujících a monitorujících ukazatelů, které jsou každoročně sledovány Ministerstvem financí ČR. U ukazatele dluhové služby (k 31. 12. 2015 dosahoval hodnoty 16%) můžeme posoudit, že obec nemá problém se schopností dostát svým finančním závazkům. Na 1 obyvatele z obce Pustiměř připadá 2 594 Kč z obecního dluhu zmiňované obce. Prostřednictvím SWOT analýzy financování obecního rozpočtu jsme následně identifikovali příležitosti a hrozby, kterým zastupitelstvo při sestavování obecního rozpočtu musí každoročně čelit.

Z kombinací příležitostí, hrozeb, silných a slabých stránek jsme navrhli možné návrhy zlepšení financování veřejného rozpočtu obce Pustiměř, které by v budoucnu mohly snížit náklady obce. S nejvyšší úsporou nákladů může obec počítat v případě, že bude zaměstnávat uchazeče o zaměstnání, evidovaného na Úřadu práce, který bude vykonávat veřejně prospěšné práce v obci. Obecní rozpočet tak může ušetřit více než 160 tis. Kč/rok. Pro obecní zastupitelstvo byla navržena nová služba, která spočívá ve veřejném promítání filmů/pohádek pro místní občany. Tato služba byla navržena z toho důvodu, že obec v minulosti vystavila novou budovu - sokolovnu, kterou ekonomicky nevyužívá tak, jak by chtěla. Pro zvýšení využívání místní sokolovny navrhujeme rozšíření povědomí o pronájmu sokolovny širšímu okolí obyvatelstva prostřednictvím internetových stránek obce, kde by měl být uvedený formulář pro objednávku pronájmu.

Jelikož se obec v letošním i následujícím roce chystá do rozsáhlých investic, měla by brát v potaz možný návrh úspory nákladů, ať již v podobě snížení výdajů na úklid v obci, nebo zvýšení příjmů z místní sokolovny. Je třeba upozornit na to, že obce jsou z velké části napojeny na státní rozpočet, tudíž podléhají nejen legislativním změnám, ale také výkyvům na příjmové stránce rozpočtu. V každoročních změnách v rozpočtovém určení daní můžeme vysledovat závislost obecních rozpočtů na rozpočtu státu. Proto by se měly obce snažit o zvyšování zejména nedaňových příjmů.

6 Literatura

Legislativa

- [1] Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů
- [2] Zákon č. 243/2000 Sb., ve znění zákona č. 295/2012 Sb.
- [3] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních celků

Odborná literatura

- [4] HAMPLOVÁ, J. *Orgány zastupitelstva a rady obce*, MODERNÍ OBEC 12/2000.
- [5] KRAFTOVÁ, I. *Finanční analýza municipální firmy*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2002, 206 s. ISBN 8071797782.
- [6] PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2009, 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
- [7] PEKOVÁ, J. *Veřejné finance – teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2011, 644 s. ISBN: 978-80-7357-698-1.
- [8] PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5
- [9] PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů- teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2015, 288 s. ISBN 978-80-247-5922-7.
- [10] TOMÁNEK, P. – MARTINA, H. – ŠIROKÝ, J. *Financování územních samosprávných celků v ČR*. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita, 2004, 80 s. ISBN 80-248-0697-5.

Internetové zdroje

- [11] Aktivní politika zaměstnanosti. Integrovaný portál MPSV: Úřad práce ČR. [online]. 9. 2. 2016 [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/zlk/aktivni_politika_zamestnanosti>
- [12] Český statistický úřad: Počet obyvatel v obcích - k 1. 1. 2016 [online]. 2016 [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich>>
- [13] HAVEL, MGR. RADEK. Český statistický úřad: *Počet obyvatel v obcích - k 1. 1. 2016* [online]. 2016 [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich>>
- [14] Informace o obcích a městech v ČR. [online]. [cit. 2016-01-09]. Dostupné z: <<http://www.obceamesta.info/>>

- [15] Integrovaný portál ministerstva práce a sociálních věcí: Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Generální ředitelství Úřadu práce ČR, 2017 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z:
<https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?piref37_240429_37_240428_240428.next_page=%2Findex.do&piref37_240429_37_240428_240428.statse=200000000019&piref37_240429_37_240428_240428.statsk=0&piref37_240429_37_240428_240428.send=send&piref37_240429_37_240428_240428.stat=2000000000111&piref37_240429_37_240428_240428.obdobi=B&piref37_240429_37_240428_240428.rok=2017&piref37_240429_37_240428_240428.uzemi=173000&ok=Vybrat>
- [16] JAN MATOUŠEK. *Insolvence obcí – kompromis mezi obcemi a bankami?*. Svaz měst a obcí České republiky: Program. [online]. 03. 12. 2014 [cit. 1970-01-01]. Dostupné z:
<<http://smocr.cz/data/fileBank/d3e8b88a-9968-4ad1-9dd8-1723959ce71e.pdf>>
- [17] JITKA POSPÍŠILOVÁ. DOKUMENTY – ÚŘEDNÍ OZNÁMENÍ. Základní škola a Mateřská škola PUSTIMĚŘ. [online]. 31. 01. 2015 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z:
<<http://www.zs-pustimer.webz.cz/index1.htm>>
- [18] KOTRBA, ING. R. Deník obce: Zprávy Ministerstva financí ČR - číslo 3 ročník 2004. : 1. *Regulace zadluženosti obcí a krajů* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z:
http://www.denik.obce.cz/go/dokumenty/Z_mf/rok_04/3_04/text3_04.htm
- [19] MGR. STANISLAV LOSKOT, MBA. *Model CAF – nástroj řízení Veřejné správy ČR*. AQE ADVISORS. [online]. [cit. 2016-01-25]. Dostupné z:
<<http://www.aqe.cz/cz/8532/2448/clanek/model-caf-nastroj-rizeni-verejne-spravy-cr/>>
- [20] Obec Pustiměř. [online]. [cit. 2016-02-05]. Dostupné z:
<<http://www.pustimer.eu/>>
- [21] Obec Zelená Hora. Nabídka k pronájmu. [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z:
<http://www.zelenahora.eu/assets/File.ashx?id_org=19272&id_dokumenty=40780>
- [22] Obyvatelé Česka [online]. [cit. 2017-04-04]. Dostupné z:
<<https://www.obyvateleceska.cz/vy%C5%A1kov/pustim%C4%9B%C5%99/593508>>

- [23] Oddělení 1202 – Rozpočtové analýzy hospodaření územních rozpočtů. Monitoring hospodaření obcí – SIMU 2008. *Ministerstvo financí ČR*. [online]. 3. 12. 2008 [cit. 2016-01-21]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2008/monitoring-hospodareni-obci-simu-2008-13760>>
- [24] PŘÍSPĚVEK NA VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY. Ministerstvo vnitra České republiky. [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy-pro-rok-2015.aspx>>
- [25] PŘÍSPĚVEK NA VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY. Ministerstvo vnitra České republiky. [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy-prispevek-na-vykon-statni-spravy-pro-rok-2016.aspx>>
- [26] Regionální a místní samospráva. Portál e-learningových prezentací. [online]. [cit. 2016-01-16]. Dostupné z: <http://web2.mendelu.cz/af_291_projekty2/vseo/print.php?page=4173&typ=html>
- [27] ROMANA PROVAZŇÍKOVÁ. *Jak měřit a hodnotit kvalitu veřejných služeb?*. Moderní obec. [online]. 10. 12. 2003 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <<http://moderniobec.cz/jak-merit-a-hodnotit-kvalitu-verejnych-sluzeb/>>
- [28] Rozpočet. *Obec Pustiměř*. [online]. 14. 1. 2016 [cit. 2016-02-14]. Dostupné z: <<http://www.pustimer.eu/file.php?nid=9701&oid=4780171>>
- [29] Soustava informativních a monitorujících ukazatelů hospodaření obce podle údajů vykazů FIN 2-12 M a Rozvaha sestavených k 31. 12. 2012. Dostupné z: <<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ufis/iufismon/readDotaz.pl?obdobi=20121200&ico=292231>>
- [30] Společenský život. Vítá Vás městys Nezamyslice. [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <<http://www.nezamyslice.cz/file.php?nid=2065&oid=4218339>>
- [31] Tvorba a užití HDP – 3. čtvrtletí 2015. Český statistický úřad. [online]. 27. 11. 2015 [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/cris/tvorba-a-uziti-hdp-3-ctvrtleti-2015>>
- [32] Vliv výnosu daně z příjmů FO ze samostatně výdělečné činnosti a daně z příjmů PO na příjmovou stránku roz-počtu obce: Pavla Koťátková Stránská. REGIONÁLNÍ ROZVOJ MEZI TEORIÍ A PRAXÍ [online]. 2012 [cit. 2017-03-03-19]. Dostupné z: <http://www.regionalnirozvoj.eu/sites/regionalnirozvoj.eu/files/08_kotatko_vastranska_vliv_vynosu_dane_z_prijmu.pdf>

-
- [33] Vyhláška č. 213/2015 Sb., Ministerstvo financí ČR. [online]. 01. 09. 2015 [cit. 2016-02-14]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativnidokumenty/2015/vyhlaska-c-213-2015-sb-22395>>
- [34] Zinfo.cz. [online]. 27. 08. 2015 [cit. 2016-02-05]. Dostupné z: <<https://www.zinfo.cz/extern/tender/detail/id/188>>

7 Seznam obrázků a grafů

Obr. 1	Objektivizace vztahu příjmů a výdajů v územní samosprávě	14
Obr. 2	Schéma běžného rozpočtu	16
Obr. 3	Schéma rozpočtu obce	18
Obr. 4	Předpokládaná výše příjmů a výdajů, plynoucích ze sokolovny	43

8 Seznam tabulek

Tab. 1	Koeficienty velikostních kategorií obcí	20
Tab. 2	Přepočítací koeficient	20
Tab. 3	Ukazatelé platební schopnosti	30
Tab. 4	Ukazatelé výnosnosti	31
Tab. 5	Ukazatelé zadluženosti	31
Tab. 6	Rozpočet obce 2016	35
Tab. 7	Vypočtené ukazatelé platební schopnosti	45
Tab. 8	Vypočtené ukazatele výnosnosti	45
Tab. 9	Vypočtené ukazatelé zadluženosti	46
Tab. 10	Dluhová služba k 31. 12. 2015	47
Tab. 11	Zbývající částky jistin úvěrů	48
Tab. 12	SWOT matice	51
Tab. 13	Nezaměstnaní v Pustiměři	52
Tab. 14	Rozvaha	63
Tab. 15	Výkaz zisku a ztráty	64

Přílohy

A Rozvaha obce Pustiměř k 31. 12. 2015

Tab. 14 Rozvaha

Aktiva	Kč	Pasiva	Kč
Stálá aktiva	157 280 372,14	Vlastní kapitál	160 186 458,67
Dlouhodobý nehmotný majetek	136 848,50	Jmění účetní jednotky	139 936 063,54
Dlouhodobý hmotný majetek	150 285 049,64	Výsledek hospodaření	20 250 395,13
Pozemky	15 830 729,80	Cizí zdroje	4 549 299,87
Stavby	129 958 237,74	Dlouhodobé závazky (úvěry)	1 421 999,00
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	2 248 268,10	Krátkodobé závazky	3 127 300,87
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	2 247 814,00	Dodavatelé	342 857,00
Dlouhodobý finanční majetek	6 858 474,00	Krátkodobě přijaté zálohy	81 495,00
Oběžná aktiva	7 455 386,40	Daň z příjmů	145 160,00
Zásoby (materiál, zboží)	181 390,85	Krátkodobě přijaté zálohy na transfery	2 060 248,87
Krátkodobé pohledávky	2 679 517,87	Dohadné účty pasivní	497 540,00
Krátkodobý finanční majetek (běžný účet)	4 594 477,68		
Aktiva celkem	164 735 758,54	Pasiva celkem	164 735 758,54

Zdroj: Upraveno podle interních dokladů obce Pustiměř

B Výkaz zisku a ztráty obce Pustiměř, platný k 31. 12. 2015

Tab. 15 Výkaz zisku a ztráty

Náklady	Hlavní činnost (v Kč)	Hospodářská činnost (v Kč)	Výnosy	Hlavní činnost (v Kč)	Hospodářská činnost (v Kč)
Náklady z činnosti	13 321 727,61	176 067,20	Výnosy z činnosti	1 356 225,00	563 201,25
Finanční náklady (úroky)	53 479,61		Finanční výnosy	114 486,12	
Náklady na transfery	3 241 327,80		Výnosy z transferů	1 099 524,00	
Daň z příjmů	71 651,00	73 509,00	Výnosy ze sdílených daní a poplatků	19 462 972,34	
			Výsledek hospodaření (VH)		
			VH před zdaněním	5 416 672,44	387 134,05
			VH běžného účetního období	5 345 021,44	313 625,05
Náklady celkem	16 688 186,02	249 576,20	Výnosy celkem	22 033 207,46	563 201,25

Zdroj: Upraveno podle interních dokladů obce Pustiměř